

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av kommunallagen och lagen om kommunindelning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att kommunallagen och lagen om kommunindelning skall ändras. Genom ändringarna i kommunallagen ökas kommunernas beslutanderätt vid ordnandet av förvaltningen bl.a. så att överföringen av beslutanderätten görs smidigare och de olika organen får rätt att vidareöverföra beslutanderätt som överförts till dem.

Det föreslås att kommunstyrelsens rätt att för behandling överta ett ärende i vilket en underlydande myndighet har fattat beslut utvidgas så att den i allmänhet omfattar också ärenden som är lagstadgade. Nämnder och direktorer får rätt att överföra beslut av myndigheter som lyder under dem till sig för behandling.

Regleringen av kommunernas affärsverksamhet lindras så att kommunerna genom egna beslut kan bilda kommunala affärsverk. Ett affärsverks resultat kan upptas i kommunens budget som utgift eller inkomst. Nettoprincipen kan i budgeten tillämpas också i fråga om annan verksamhet än kommunal affärsverksamhet. Kommunfullmäktige beslutar på vilka helheter och hur nettoprincipen skall tillämpas.

Det föreslås att stadgandet om kvalificerad majoritet i kommunallagen upphävs och att

besluten i de frågor som gäller kommunens ekonomi skall kunna fattas med enkel majoritet.

Grunderna för uppsägning av kommundirektören ändras. Kommunfullmäktige kan säga upp kommundirektören genom ett beslut som fattas med kvalificerad majoritet.

Regleringen av samarbetet mellan kommunerna revideras. I regel kan kommunerna genom avtal sinsemellan fritt komma överens om i vilken form samarbetet ordnas. Systemet med kommunalförbund i sin nuvarande form frångås och kommunalförbunden ändras till samkommuner när lagen träder i kraft. Innehållsmässigt sker övergången till det nya systemet gradvis genom kommunernas egna beslut.

Enligt den föreslagna ändringen av lagen om kommunindelning skall bestämmelse om verkställigheten av upplösning eller bildande av en kommun inte utfärdas, om en kommun som berörs av ändringen motsätter sig den. En framställning som gäller sammanslagning av kommuner och som görs av de berörda kommunerna skall i regel alltid förverkligas.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av kommunfullmäktiges följande valperiod, dvs. vid ingången av 1993.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	1.9. Ändringen av lagen om kommunindelning	12
1. Nuläget och de föreslagna ändringar	3	<i>Förutsättningarna för ändring i kommunindelningen</i>	12
1.1. Vidareöverföring av beslutanderätt	3	<i>Anhängiggörande av ändring i kommunindelningen</i>	13
<i>Nuvarande reglering</i>	3	<i>Områdesförvaltning</i>	14
<i>De föreslagna ändringarna</i>	3	<i>Judiciell och administrativ indelning</i>	14
1.2. Överföring av ärenden från en lägre myndighet till kommunstyrelsen eller en nämnd	3	2. Ärendets beredning	14
<i>Nuvarande reglering</i>	3	3. Propositionens administrativa och ekonomiska verkningar	15
<i>De föreslagna ändringarna</i>	4	DETALJMOTIVERING	16
1.3. Kvalificerad majoritet	4	1. Motivering till lagförslagen	16
1.4. Mandattiden för kommunstyrelsens medlemmar	5	1.1. Kommunallagen	16
1.5. Uppsägning av kommundirektören	6	1.2. Lagen om kommunindelning	26
1.6. Kommuns affärsverk och nettoprincipen i budgeten	7	2. Ikraftträdande	27
1.7. Stadganden om samarbetet mellan kommunerna	8	LAGTEXTER	28
<i>Allmänt</i>	8	1. Lag om ändring av kommunallagen	28
<i>Problemen vid regleringen av det nuvarande samarbetet</i>	9	2. Lag om ändring av kommunindelning	34
<i>De föreslagna ändringarna</i>	9	BILAGA	36
<i>Samkommunen som samarbetsform</i>	11	Parallelltexterna	36
<i>Övergångsstadgande</i>	12		
1.8. Övriga ändringar i kommunallagen	12		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna**1.1. Vidareöverföring av beslutanderätt***Nuvarande reglering*

I 11 § kommunallagen stadgas om överföring av beslutanderätten till kommunstyrelsen, en nämnd, direktion eller kommundelsfullmäktige. Om överföring av kommunstyrelsens befogenheter på en sektion inom styrelsen, dess ordförande och någon annan medlem i styrelsen samt kommundirektören, en biträdande kommundirektör och någon annan tjänsteinnehavare som är underställd kommunstyrelsen stadgas i lagens 61 §. Motsvarande stadgande om överföring av en nämnds befogenheter finns i lagens 71 a §.

Kommunfullmäktiges befogenheter som överförs på kommunstyrelsen, en nämnd eller något annat organ kan överföras på lägre organ och tjänsteinnehavare endast i en stadga eller taxa om vilken kommunfullmäktige beslutar. Detsamma gäller befogenheter som överförs på organ, förtroendevalda och tjänsteinnehavare som lyder under kommunstyrelsen eller en nämnd. Ändras fördelningen av befogenheterna mellan t.ex. en nämnd och en tjänsteinnehavare som är underställd den, skall kommunfullmäktige alltid besluta om saken.

De föreslagna ändringarna

Vid revideringen av kommunernas förvaltning har man strävat efter att stärka å ena sidan kommunstyrelsens ställning och å andra sidan nämndernas eget ansvar i de frågor som hör till deras verksamhetsområde. Organens självständiga befogenheter ökar också till följd av att anslagen till organen i de budgeter som uppgörs enligt de nya budgetmodellerna anvisas i större helheter än tidigare. Det nuvarande systemet för överföring av beslutanderätten passar illa ihop med denna utveckling. Fullmäktige bör kunna delegera beslutanderätten i större block till de olika organen, så att dessa själva kan bestämma vilka ärenden som skall omfattas av deras egen beslutanderätt och vilka de kan överföra på organ och tjänsteinnehavare som lyder under dem. Det organ som

saken gäller bär ändå ansvaret för verksamheten som helhet.

I propositionen föreslås att organen samt sektioner, förtroendevalda och tjänsteinnehavare som lyder under dem skall kunna vidareöverföra beslutanderätt som överförs på dem.

Enligt förslaget kan beslutanderätt vidareöverföras endast om kommunfullmäktige har beviljat rätt till detta. Orsaken till att frågan skall avgöras av fullmäktige är att förhållandena och behovet av ett sådant arrangemang varierar i de olika kommunerna.

Försök med vidareöverföring av beslutanderätten har kunnat göras i frikommunerna med stöd av 3 b § (1441/91) lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser. Eftersom stadgandet har varit i kraft först fr.o.m. ingången av 1992 har man inga erfarenheter av dess tillämpning. Behovet av denna ändring är dock så uppenbart att det redan i detta skede har ansetts nödvändigt att ta in stadganden om vidareöverföring i den permanenta lagstiftningen.

1.2. Överföring av ärenden från en lägre myndighet till kommunstyrelsen eller en nämnd*Nuvarande reglering*

Enligt 63 § kommunallagen kan kommunstyrelsen eller dess ordförande, kommundirektören eller en biträdande kommundirektör överföra ett ärende som avgjorts av en nämnd eller direktion till behandling i kommunstyrelsen. Enligt paragrafens 2 mom. gäller överföringsrätten dock inte en nämnds eller direktions beslut i ett ärende som enligt lag eller med stöd av lagen enligt förordning skall avgöras av densamma.

De ärenden som inte omfattas av överföringsrätten har fastställts på formella grunder. Kommunstyrelsen kan inte överföra ett ärende om det i lag eller förordning stadgats om ett organs beslutanderätt. Vid definieringen av ett organs beslutanderätt har i lagstiftningen olika principer använts inom de olika förvaltningsgrenarna. Därför bestäms de ärenden som omfattas av överföringsrätten på ett inkonsekvent sätt. Så kan t.ex. ett beslut om fördelning av bidragsanslag av idrottsnämnden överföras

till kommunstyrelsen för behandling, medan däremot motsvarande beslut av ungdomsnämnden inte får överföras.

Överföringsrätten enligt 63 § kommunallagen har utvidgats på grund av att antalet uppgifter som enligt lag och förordning ankommer på organen har minskats under de senaste åren. Dessutom har enligt 5 § lagen om försök med frikommuner (718/88) till kommunstyrelsen i en frikommun kunnat överföras ett ärende i vilket en nämnd eller direktion har fattat beslut med stöd av beslutanderätt enligt en lag eller förordning. Ärenden som enligt lag eller med stöd av lag given förordning skall avgöras av en nämnd eller direktion och i vilka kommunen är sakägare, och ärenden som enligt byggnadslagen skall avgöras av byggnadsnämnden har dock inte fått överföras. Överföringsrätten utvidgades genom en ändring av 5 § lagen om försök med frikommuner (1442/91) till att gälla också ärenden som har avgjorts av en sektion, en förtroendevald eller en tjänsteinnehavare.

De föreslagna ändringarna

Syftet med den föreslagna ändringen av 63 § 2 mom. kommunallagen är att utvidga möjligheten att överföra ärenden till kommunstyrelsen så att den omfattar också ärenden som i allmänhet är lagstadgade. Utanför överföringsrätten blir endast sådana ärenden där individen rättsskydd eller andra liknande orsaker förutsätter att ett organ har självständig beslutanderätt. Exempel på sådana ärenden är bl.a. olika slags tillståndsärenden, t.ex. byggnadslov, de förläggingsplatstillstånd och andra miljö-tillstånd som nämns i 26 § hälsovårdslagen samt beslut som gäller åtgärder som riktar sig mot en enskild individ inom socialvården eller hälso- och sjukvården.

Vid revideringen av kommunernas förvaltning har man inom kommunens organisation försökt ombilda nämnderna till organ som ansvarar för verksamheten inom sitt förvaltningsområde. Syftet med de stadganden som föreslås här är att stöda denna utveckling genom att göra arbetsfördelningen mellan nämnderna och den förvaltning som är underställd dem smidigare. Detta sker först och främst genom att man på ovan nämnt sätt tillåter vidareöverföring av en nämnds beslutanderätt, dvs. så kallad subdelegering. Dess-

utom föreslås det att en nämnd skall ha samma möjlighet som kommunstyrelsen att överta behandlingen av ärenden som avgjorts av organ och tjänsteinnehavare som lyder under den.

Rätten att överföra ett beslut av en lägre myndighet för behandling i en nämnd åsidosätter rätten att överföra beslutet till kommunstyrelsen. Ett beslut av en myndighet som lyder under en nämnd skall inte kunna överföras till kommunstyrelsen, utan endast till nämnden. Till kommunstyrelsen kan dock överföras ett ärende som en nämnd har avgjort efter att nämnden har behandlat det till sig överförda ärendet, om förutsättningarna enligt 63 § i övrigt uppfylls.

Ärenden skall med stöd av lagens 73 § på motsvarande sätt också kunna överföras till direktionerna.

1.3. Kvalificerad majoritet

Enligt 50 § kommunallagen krävs för fattande av vissa beslut att åtminstone två tredjedelar av de närvarande fullmäktige biträder beslutet. Beslut som enligt stadgandet skall fattas med kvalificerad majoritet är beviljande av nytt anslag eller höjning av tidigare anslag, inrättande av en ny tjänst samt ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet.

Syftet med kravet på kvalificerad majoritet är att betona vikten av noggrannt övervägande vid fattandet av beslut som i ekonomiskt eller annat hänseende är av stor betydelse. Kravet har också motiverats med ett behov av skydd för minoriteten i sådana frågor där kommunens ekonomi binds för många år framåt.

Stadgandet om kvalificerad majoritet har till många delar förlorat sin betydelse på grund av att kommunfullmäktige godkänner anslagen i större helheter än tidigare. Fullmäktige fattar allt mer sällan beslut om de enskilda utgiftsposterna i anslagen, och förändringarna i dem har ingen betydelse med tanke på kravet på kvalificerad majoritet, utan endast det slutliga anslagsbeloppet.

Tjänster skall däremot fortfarande inrättas en och en. Inrättandet av tjänster har dock ofta varit en lagstadgad skyldighet, varvid kravet på kvalificerad majoritet har saknat betydelse. För anställning av nya arbetstagare i arbetsförhål-

lande krävs dock inte samma förfarande som beträffande tjänsterna, utan personal i arbetsförhållande kan anställas inom ramen för de anslag som står till buds. Slopandet av kravet på kvalificerad majoritet harmonierar således med det allmänna målet att man försöker avskaffa skillnaderna mellan tjänste- och arbetsförhållandet och så småningom övergå till ett enda slag av kommunalt anställningsförhållande.

I fråga om borgensförbindelserna kan kravet på kvalificerad majoritet motiveras med att kommunerna förväntas vidta åtgärder för att stöda näringslivet. T.ex. under tider med hög arbetslöshet kan det vara svårt att avsäga sig denna uppgift. Stödet ges ofta i form av garantier, varvid den eventuella risken bärs först senare. Kommunerna har också i praktiken blivit tvungna att bära sitt borgensansvar. Man bör dock beakta att kommunerna på ett sätt som nästan helt motsvarar garantierna kan stöda företagen genom att placera olika slag av kapital i dem. Också på grund av denna orsak har kravet på kvalificerad majoritet i samband med garantier förlorat sin betydelse och det vore inte konsekvent att bibehålla detta krav när det slopas i andra ekonomiska frågor. Man bör också i dessa fall kunna lita på kommunernas förmåga att fatta beslut. Också det stöd som kommunerna har gett privata företag har lett till att en klar rättspraxis har uppkommit, enligt vilken man bör vara mycket återhållsam vad gäller beviljandet av garantier.

Det föreslås att 50 § kommunallagen upphävs. Detta innebär att de beslut som avses i paragrafen kan fattas på normalt sätt med enkel majoritet i kommunfullmäktige. Avsikten med upphävandet av stadgandet är inte att ändra på kompetensfördelningen mellan kommunfullmäktige och de övriga organen i kommunen. Om inrättandet av tjänster beslutar kommunfullmäktige enligt 74 § kommunallagen. Enligt 80 § kommunallagen beslutar fullmäktige om anslagen som en del av budgeten. Kommunfullmäktiges beslutanderätt får enligt 11 § 2 mom. 1 punkten inte överföras i sådana ärenden i vilka fullmäktige enligt ett uttryckligt stadgande i lag skall fatta beslut. Momentet föreslås bli kompletterat så att beslut i ärenden som gäller ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet för annans skuld alltid skall fattas av kommunfullmäktige. Begränsningen av delegeringsrätten gäller således inte t.ex. sådana situationer där kommunen

överlåter innehavarskuldebrev som intecknats i dess egen egendom som säkerhet för sina lån.

I kommunallagen kvarstår fortfarande stadganden i vilka förutsätts antingen enhällighet eller kvalificerad majoritet. I 47 § kommunallagen förutsätts enhällighet när ett brådskande ärende som kommunstyrelsen inte har haft tillfälle att bereda upptas till avgörande. Om skiljande från förtroendeuppdrag skall enligt lagens 22 § 3 mom. beslutas genom kvalificerad majoritet. Dessutom föreslås det att också om uppsägning av kommundirektören skall beslutas genom kvalificerad majoritet.

Enligt förslaget slopas också de särskilda stadgandena om kvalificerad majoritet i det kapitel i kommunallagen som gäller samarbetet mellan kommunerna.

I grundvalet för en samkommun kan dock tas in bestämmelser om de beslut som skall fattas med kvalificerad majoritet.

1.4. Mandattiden för kommunstyrelsens medlemmar

Kommunstyrelsen är det centrala organet i kommunen. Kommunstyrelsen lyder under kommunfullmäktige. Enligt kommunallagen består kommunstyrelsen helt och hållet av förtroendevalda. Mandattiden för kommunstyrelsens medlemmar har varierat enligt kommunallagarna under olika tider, men den har i allmänhet varit kortare än den kommunala valperioden. När mandatperioden för kommunstyrelsens medlemmar har bestämts har kontinuiteten i verksamheten således inte betonats.

Enligt 1948 års kommunallag (642/48) valdes medlemmarna i en stadsstyrelse och en köpingsstyrelse för en mandattid om ett och medlemmarna i en landskommuns kommunalstyrelse för en mandattid om två år. Ordföranden i den dåvarande kommunalstyrelsen valdes dock för en tid om fyra år, om i kommunen inte fanns en kommunaldirektör som fungerade som ordförande. När stadgandena om de olika kommunformerna förenhetligades i den nuvarande kommunallagen stadgades det om en tvåårig mandattid för kommunstyrelsen i alla kommuner. Stadgandet gäller också kommunstyrelsens ordförande.

Det finns olika uppfattningar om den lämpliga längden av kommunstyrelsens mandattid.

Å ena sidan betonas kontinuiteten och förutsätts att styrelsens medlemmar har tillräckligt god tid på sig att sätta sig in i uppgifterna. Å andra sidan betonas vikten av att förtroendeuppgiften cirkulerar också under kommunfullmäktiges mandattid och att en kort mandattid ger kommunfullmäktige möjlighet att bedöma kommunstyrelsens och dess medlemmars verksamhet under pågående fullmäktigeperiod.

De olika uppfattningarna om längden av kommunstyrelsens mandattid kan alla motiveras. Därför finns det inget särskilt behov av att lagstiftningsvägen styra kommunerna mot en enhetlig praxis. Det föreslås i propositionen att kommunerna själva skall få bestämma hur lång kommunstyrelsens mandattid skall vara. Utgångspunkten är att kommunstyrelsens mandattid skall vara lika lång som kommunfullmäktiges. Fullmäktige kan dock också besluta om en kortare mandattid. Mandattidens längd kan fastställas i instruktionen, som godkänns av fullmäktige, eller i ett särskilt beslut.

Ingen ändring föreslås i kommunstyrelsens medlemmars rätt att kvarstå i sitt förtroendeuppdrag. En medlem kan således kvarstå i sitt uppdrag under den tid för vilken han har valts till detta. Mandattiden för en enskild medlem kan givetvis inte fastställas så att den avviker från övriga medlemmars tid.

1.5. Uppsägning av kommundirektören

I 1948 års kommunallag fanns ett uttryckligt stadgande om skiljande av kommundirektören från tjänsten. Enligt stadgandet kunde kommundirektören skiljas från tjänsten om han på grund av sjukdom eller kroppsslyte var ur stånd att sköta tjänsten och också framgent kunde väntas vara detta. Om fullmäktige av någon annan orsak ville skilja kommundirektören från tjänsten, skulle beslutet fattas med tre fjärdedelsmajoritet och underställas länsstyrelsen.

Enligt den gällande kommunallagen tillämpas på kommundirektören de uppsägningsgrunder i tjänstestadgan som gäller tjänsteinnehavarna i allmänhet. För uppsägningen krävs en saklig grund, som enligt modellen i tjänstestadgan är indragning av en tjänst, tjänsteinnehavarens oförmåga att sköta sina

uppgifter på ett sakligt sätt, en fortsatt verksamhet som i väsentlig grad strider mot tjänsteåliggandena eller försummande av dessa trots anmärkning, eller någon annan tungt vägande orsak som baserar sig på synpunkter som har att göra med skötseln av tjänsten.

Det har varit svårt att tillämpa bestämmelserna i tjänstestadgan på kommundirektören. Det kan i allmänhet inte noggrant definieras vad som avses med åtgärder som strider mot tjänsteåliggandena eller försummande av dessa, inte ens då en fortsatt förtroendekris mellan kommundirektören och den övriga organisationen försvårar kommunens verksamhet. Det ligger inte heller i kommunens eller kommundirektörens intresse att klarlägga orsakerna till en förtroendekris.

Kommundirektörens uppgift är att underställd kommunstyrelsen leda kommunens förvaltning. Han skall kunna utveckla kommunen tillsammans med de förtroendevalda och tjänsteinnehavarna. Reformen av kommunens styrsystem så att det baserar sig på resultatansvar förutsätter också att beslut om längden på kommundirektörens tjänsteförhållande måste kunna fattas på ett smidigare sätt. Syftet med förslaget är att, för att säkerställa detta, möjliggöra uppsägning av kommundirektören med kvalificerad majoritet i kommunfullmäktige. Inga särskilda skäl behövs för beslutet, utan det anses att en kvalificerad majoritet i sig tillräckligt väl ger uttryck för en förtroendekris. Ett sådant beslut är så centralt med tanke på kommunens verksamhet att det sannolikt inte fattas utan verkliga grunder. Vid behandlingen av ärendet tillämpas givetvis förvaltningsrättsliga principer och stadgandena om förvaltningsförfarande bl.a. vad gäller hörande av part. Genom förslaget frångås inte heller det nuvarande förfarandet enligt tjänstestadgan, som alltså fortfarande kan tillämpas.

Enligt 57 § 1 mom. kommunallagen gäller om biträdande kommundirektörer på motsvarande sätt vad som stadgas om kommundirektör.

1.6. Kommuns affärsverk och nettoprincipen i budgeten

Huvudparten av kommunens verksamhet består av förvaltnings- och myndighetsuppgifter eller produktion av kommunal service. Kom-

munerna har dock enligt kommunallagen relativt fritt kunnat utsträcka sin kompetens utanför dessa uppgifter. Kommunerna fungerar då inom samma verksamhetsområden som de privata företagen, vilket innebär att kommunerna i sin verksamhet måste utgå från företagsekonomiska principer.

En kommun kan sköta de uppgifter som är av företagsekonomisk karaktär som en del av sin egen förvaltning eller grunda en privaträttslig juridisk person för skötseln av dem. Kommunerna har under de senaste åren i allt större utsträckning bildat aktiebolag. Orsaken till detta har närmast varit att affärsverksamheten inte har kunnat ordnas tillräckligt självständigt då den utgjort en del av kommunens förvaltning.

Trots begränsningarna i kommunallagen bedriver kommunerna också själva i stor omfattning affärsverksamhet. Eftersom detta har många fördelar med tanke på kontrollen över kommunens verksamhet, den kommunala demokratin och medborgarnas rättsskydd, är det skäl att revidera stadgandena i kommunallagen så, att ett sådant förfarande kunde tillämpas oftare än vad som nu är fallet.

Den nuvarande kommunallagen ger i sig möjligheter att tillämpa många sådana principer för styrning och organisering som anses viktiga vid bedrivande av affärsverksamhet. I kommunplanen och i budgeten kan både servicemål och andra mål för verksamheten uppställas för ett affärsverk. Stadgandena om överföring av befogenheter utvidgades senast genom en delreform av kommunallagen som trädde i kraft vid ingången av 1991 (1122/90). Genom förslagen i denna proposition utvidgas möjligheterna till överföring av befogenheter ytterligare. Eftersom en vid budget kan godkännas i fråga om denna typ av verksamhet t.ex. så att det finns endast ett anslag för verkets driftshushållning, kan kommunen ordna dess verksamhet relativt självständigt.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att liberalisera regleringen av den kommunala affärsverksamheten så att kommunerna genom egna beslut skall kunna ordna sådan verksamhet. Affärsverken skall dock inte vara separata juridiska personer utan en del av kommunens organisation. Självfallet skall kommunens af-

färsverksamhet också höra till kommunens kompetens enligt 5 § kommunallagen.

Stadgandena om affärsverk tas in i kommunallagen. Härigenom betonas att affärsverken är en del av kommunens organisation och utvecklandet av affärsverksamheten en del av det allmänna utvecklandet av kommunens förvaltning. Målen för ett affärsverks ekonomi och verksamhet kan uppställas i kommunplanen och i budgeten. Affärsverkets förvaltning kunde ordnas i instruktionen liksom kommunens övriga förvaltning.

Det är viktigt att ett affärsverk själv kan bestämma om sin prissättning. Kommunallagen hindrar inte att beslutanderätten i fråga om avgifterna överförs t.ex. till ett organ inom affärsverket. I speciallagstiftning kan dock finnas stadganden som förutsätter att kommunfullmäktige beslutar om avgifterna. Kommunfullmäktige skall t.ex. enligt 28 § lagen om avfallshantering besluta om grunderna för avfallshanteringsavgiften. Också personalärenden kan överföras till affärsverket, med undantag av inrättandet av tjänster. Då personalen vid ett affärsverk i allmänhet kan anställas i arbetsförhållande, kan affärsverket också besluta om antalet anställda.

Om det anses att verksamheten kräver större självständighet än vad stadgandena om affärsverk i kommunallagen möjliggör, får kommunen inom ramen för sin kompetens bilda ett aktiebolag eller någon annan privaträttslig juridisk person.

Den viktigaste av de föreslagna ändringarna gäller den s.k. nettobudgeteringen. Den gällande kommunallagen tillåter inte nettobudgetering ens inom affärsverken, utan i budgeten skall intas räkenskapsårets utgifter och inkomster. I fråga om upplåning och låneamorteringar kan i budgeten intas endast skillnaden mellan inkomsterna och utgifterna. Däremot kunde enligt 111 § i 1948 års kommunallag i en kommuns eller ett kommunalförbunds budget upptas vinsten eller förlusten av ett affärsverks driftshushållning. För affärsverket kunde en separat budget fastställas, som bifogades den egentliga budgeten. Stadgandet tolkades så att ett kommunalt affärsverk kunde bygga upp sitt räkenskapsväsende enligt principerna för affärsbokföring. Förfarandet var frivilligt men användes ofta.

Enligt förslaget kunde nettoprincipen tillämpas i budgeten för affärsverkens del, och ett affärsverks resultat kunde definieras på samma sätt som enligt bokföringslagen. Genom införandet av nettobudgetering betonas fullmäktiges uppgift att uppställa mål för servicen, verksamheten och resultatet. Däremot måste affärsverket själv kunna bestämma om hur dessa mål skall uppnås. Också i fråga om många andra uppgifter än de som har karaktären av affärsverksamhet kan det vara nödvändigt med en större ekonomisk rörelsefrihet än vad bruttoprincipen möjliggör. Behov kan finnas t.ex. inom fastighetsskötseln, dagvården, hemservicen eller i fråga om andra uppgifter där effektiviteten kan ökas genom konkurrens mellan serviceproducenterna eller genom samarbete mellan producenter och konsumenter. Som en grundläggande förutsättning för införande av nettobudgetering kan också anses att en betydande del av verksamheten finansieras med avgifter från användarna. Behovet av nettobudgetering har visserligen minskat på grund av att anslagen enligt kommunallagens 80 § 2 mom., som trädde i kraft vid ingången av 1991, kan godkännas i form av större helheter. Det finns dock ingen orsak att begränsa kommunfullmäktiges möjligheter att genom sitt beslut i vissa fall tillåta nettobudgetering också inom annan verksamhet än egentlig kommunal affärsverksamhet.

Avsikten är inte att med nettobudgeteringen begränsa kommunfullmäktiges beslutanderätt mera än vad nettobudgeteringens syfte nödvändigtvis förutsätter. För det första skall fullmäktige själv bestämma på vilka grupper av uppgifter nettobudgeteringen tillämpas. Vid uppställandet av mål kan fullmäktige också förutsätta att en viss andel av utgifterna används för ett bestämt ändamål eller uppställa begränsningar och villkor för den interna finansieringen. Kommunfullmäktige kunde t.ex. förbehålla sig rätten att besluta om avgiftstaxor. Likaså kan fullmäktige förutsätta en informationsskyldighet som innebär att innehållet i en separat budget utreds noggrannare. Vid övergång till nettobudgetering i fråga om någon viss avgränsad serviceuppgift är det viktigt att kommunfullmäktige ordnar med uppföljning genom vilken kan säkerställas att de uppställda målen nås och andra villkor iakttas. Också annars kan införandet av nettobudgetering förutsätta utvecklande av granskningen av förvaltningen och revisionen.

1.7. Stadganden om samarbetet mellan kommunerna

Allmänt

I Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (FördrS 86/91) betonas kommunernas rätt till samarbete och fri organisation. Stadgan blev bindande för Finland den 1 oktober 1991. I artikel 10 i stadgan bestäms om de lokala myndigheternas, dvs. kommunernas, rätt att bilda sammanslutningar. Enligt den skall de lokala myndigheterna vid utövandet av sina befogenheter ha rätt att samarbeta med och att inom lagens ram bilda sammanslutningar med andra lokala myndigheter för att utföra uppgifter av allmänt intresse. De grundläggande stadgandena om samarbetet mellan kommunerna finns i kommunallagens 11 kap., "Samarbete mellan kommuner". Dessutom finns stadganden om samarbetet och ordnandet av det samma i lagstiftningen för olika områden. De särskilda stadgandena antingen kompletterar stadgandena i kommunallagen eller förutsätter samarbetsarrangemang som avviker från dem.

Samarbetet bedrivs på riksomfattande, regional och lokal nivå. Samarbetsorganisationen kan vara ett kommunalförbund eller ett privaträttsligt samfund. Samarbetet kan också basera sig på ett offentligt eller privaträttsligt avtal, varvid samarbetet sköts av en gemensam nämnd som hör till en kommuns organisation eller inga gemensamma organ finns.

Det riksomfattande samarbetet bedrivs i kommunernas centralorganisationer och i övriga centralorganisationer för kommuner. Samarbetet är, med undantag av kommunala arbetsmarknadsverket och kommunernas pensionsförsäkring, frivilligt. Det regionala samarbetet omfattar bl.a. de stora kommunalförbunden t.ex. inom den specialiserade sjukvården, specialomsorgerna om utvecklingsstörda, regionplanläggningen och yrkesutbildningen. Det regionala samarbetet sköts också på privaträttslig bas i landskapsförbunden och vissa utvecklingsbolag. Centrala i det lokala samarbetet är kommunalförbunden, framför allt kommunalförbunden för folkhälsoarbetet, samt det avtalsbaserade samarbetet.

Syftet med samarbetet kan t.ex. vara att sköta vissa service- och förvaltningsuppgifter inom ett större område än en kommun. Man försöker då minska kostnaderna genom att utnyttja fördelarna med storproduktion och

specialisering. Syftet med samarbetet kan också vara att bevaka kommunernas gemensamma regionala fördelar t.ex. inom turismen eller marknadsföringen av näringar. Uppgiftsområden där samarbetet är av stor betydelse är bl.a. brand- och räddningsväsendet, miljövärden, folkhälsoarbetet, vissa former av den sociala servicen, rättshjälpen, konsumentrådgivningen, grundskolans högstadier, gymnasier, yrkesundervisningen samt medborgar- och arbetarintervenier.

Det kommunala samarbetet har betydelse också för de tätbefolkade centralkommunerna och de kranskommuner som omger dem. I deras samarbete läggs huvudvikten ofta på infrastrukturen - planläggningen, planeringen och ordnandet av kollektivtrafiken samt vatten- och avloppsvattensförsörjningen, avfallshandlingen och miljövärden. Samarbetet är i dessa fall koordinerande, dvs. besluten fattas av kommunfullmäktige i respektive kommun enligt ett eventuellt förhandlingsresultat.

I fråga om vissa uppgifter förpliktar lagstiftningen kommunerna till samarbete och definierar också samarbetsområdet och organisationsformen. Detta är fallet t.ex. inom den specialiserade sjukvården, specialomsorgerna om utvecklingsstörda och regionplanläggningen. I allmänhet kan kommunerna dock själva besluta om inledandet av samarbete med andra kommuner och hur detta samarbete bedrivs. Kommunerna får då själva avgöra såväl samarbetsområdet som organisationsformen.

Problemen vid regleringen av det nuvarande samarbetet

Vissa problem finns i dag inom samarbetet mellan kommunerna. I synnerhet utgör stälheten i det samarbete som bedrivs i form av kommunalförbund, byråkratin och differentieringen samt den ojämna makt- och ansvarsfördelningen mellan kommunalförbunden och deras medlemskommuner ett problem. Kommunernas strukturella olikheter och konkurrensen mellan kommunerna kan också försvåra samarbetet. Samarbetsproblemen beror inte i så hög grad på att det skulle finnas för alternativ till ordnandet av samarbetet.

Kommunalförbundsförvaltningen har distanserat sig från medlemskommunerna och kommuninvånarna. En förutsättning för att det med tanke på demokratin skulle vara motiverat

att ordna förvaltningen i form av kommunalförbund är att kommunalförbundet tydligt kunde styras av primärkommunerna. Förbundsfullmäktige med sin ställning som högsta beslutsfattande organ i kommunalförbundet har inte heller motsvarat förväntningarna. Den verkliga makten i kommunalförbundet finns hos förbundsstyrelsen, vars sammansättning med matematisk exakthet skall motsvara de politiska styrkeförhållandena inom kommunalförbundets verksamhetsområde. Till förbundsstyrelsen och de organ som är underställda den har enligt rättspraxis endast kunnat väljas personer som hör till ett parti. Medlemskommunerna kan endast indirekt påverka valet av förbundsstyrelse och de organ som lyder under den.

För lokalt samarbete i liten skala är den lagstadgade kommunalförbundsorganisationen ofta alltför tungrodd och har alltför många nivåer. Också i små kommunalförbund måste det finnas minst två förtroendeorgan.

Inom en del förvaltningsområden styrs kommunerna i onödan till att använda vissa samarbetsformer. Också i sådana fall där det i lag stadgas att en kommun är skyldig att ordna service bör kommunen få avgöra om den ordnar servicen själv eller om den utnyttjar de samarbetsformer som står till buds.

De stora kommunalförbunden har lösgjort sig från sina medlemskommuner. Dessutom är systemet splittrat: den lagstadgade distriktsindelningen är oenhetlig och det finns ett särskilt kommunalförbund för varje form av verksamhet. Man har försökt motverka denna splittring genom att sammanslå organisationer. T.ex. inom den specialiserade sjukvården har denna sammanslagning och ordnandet av service genomförts genom lagstiftning som förpliktar kommunerna att vara medlemmar i ett kommunalförbund för ett sjukvårdsdistrikt.

De föreslagna ändringarna

Samarbetet mellan kommunerna kommer i framtiden att få ännu större betydelse än i dag. Framför allt kommunernas ansträngda ekonomi ökar behovet av att kommunerna samarbetar i syfte att uppnå kostnadsinbesparingar och finna medel genom vilka den nuvarande servicen kan bibehållas.

Utgångspunkten vid utvecklandet av samarbetet mellan kommunerna kan i dagens läge

inte vara att man lagstiftningsvägen försöker skapa en ny obligatorisk samarbetsmodell. Det gäller att stöda kommunernas egna åtgärder så att möjligheter öppnas för nya lösningar. Den nya samarbetslagstiftningen bör erbjuda smidiga möjligheter att ordna service. Samarbetet måste vid behov kunna omfatta många verksamhetsområden. Samtidigt måste de kommuner som deltar i samarbetet kunna ges tillräckligt stor beslutanderätt.

Det centrala målet för samarbetet mellan kommunerna är att förbättra kvaliteten på servicen samt effektivisera serviceproduktionen och göra den mera ekonomisk. Härvid är det skäl att i lagstiftningen skapa beredskap för ett mera långtgående och smidigare samarbete. Samarbetet mellan kommunerna kan enligt förslaget fortfarande bedrivas med stöd av ett avtal. Kommunerna kan då på samma sätt som i dag också komma överens om inrättande av ett gemensamt organ eller överlåta skötseln av uppgifter på en särskild juridisk person. De föreslagna ändringarna gäller huvudsakligen den sistnämnda samarbetsformen.

I propositionen föreslås att kommunalförbundsförvaltningen ersätts med samkommuner. Kommunalförbunden ändras då lagen träder i kraft till samkommuner. Ett kommunalförbunds grundstadga gäller efter att lagen har trätt i kraft som ett grundavtal för en samkommun. Ändringen möjliggör en omorganisering av förvaltningen på det sätt som i 11 kap. kommunallagen föreslås bli stadgat om samkommuner och deras förvaltning. Varje samkommun överväger och beslutar själv om de möjligheter som den nya lagstiftningen ger utnyttjas eller inte.

De föreslagna stadgandena ersätter den reglering av samarbetsformerna som finns i speciallagstiftning. Kommunernas lagstadgade uppgifter och de uppgifter som kommunerna enligt lag skall sköta gemensamt kan utan hinder av annan lagstiftning skötas av en samkommun som kommunerna grundar. Likaså kan det överenskommas om att dessa uppgifter sköts av en annan kommun eller av en samkommun som grundats av andra kommuner.

Stadgandena om samarbete i kommunallagen påverkar inte distriktsindelningen vad gäller de stora obligatoriska kommunalförbunden eller andra stadganden vilkas syfte är att garantera ett tillräckligt täckande servicenät. Sådana kommunalförbund sköter den special-

iserade sjukvården, specialomsorgerna om utvecklingsstörda och regionplanläggningen. De kommuner som är medlemmar i dessa kommunalförbund skall fortfarande vara medlemmar i respektive nya samkommun.

Det grundläggande ansvaret för ordnandet av service för kommunmedlemmarna vilar alltid på kommunen, även om uppgiften genom avtal har överlåtit på någon annan. Inte heller stadgandena om samkommuner förändrar detta ansvar för produktion och ordnande av service för kommunmedlemmarna.

Kommunernas valmöjligheter ökar i fråga om annat samarbete än det ovan nämnda samarbetet som avser lagstadgade uppgifter inom ett stort område. Detta gäller bl.a. ordnandet av folkhälsoarbetet. Lagstiftningen ställer inga hinder för att en kommun utträder ur en samkommun. Kommunerna kunde sköta sina gemensamma lagstadgade uppgifter — i sådana fall när de inte själva kan sköta dem — genom att grunda en samkommun eller genom att komma överens om något annat samarbetsarrangemang.

Samkommunen är liksom kommunalförbundet en särskild juridisk person, men den regleras inte lika strängt. Många arrangemang som i fråga om kommunalförbunden baserar sig på lag kan kommunerna i en samkommun komma överens om sinsemellan. Samkommunens förvaltning kan ordnas på det sätt som skötseln av uppgifterna i fråga förutsätter. Samkommunen kan tillgodose kommunernas samarbetsbehov i fråga om mycket olika slag av uppgifter. Därför är det inte skäl att i lag stadga närmare om grunderna för val av förtroendeorgan i samkommunen. T.ex. kan man i sammansättningen av samkommunens högsta beslutsfattande organ och valet av detta enligt behov beakta den politiska representativiteten, i synnerhet när till dess beslutanderätt hör omfattande samhällliga frågor. På motsvarande sätt kunde det högsta beslutsfattande organet i en samkommun som sköter uppgifter av ren verkställighetsnatur vara t.o.m. mycket litet. I grundavtalet kan också överenskommas om att medlemskommunernas beslutanderätt i samkommunen utövas av en samkommunstämma, som ordnats på motsvarande sätt som bolagsstämman.

Rent praktiskt kan kommunalförbunden relativt lätt ombildas till samkommuner, eftersom de nuvarande kommunalförbundens organisation inte strider mot stadgandena om samkom-

muner. Stadgandena gör det dock möjligt att låta upp kommunalförbundets förvaltning betydligt. Den minsta förändring som den föreslagna lagstiftningen medför är att benämningen kommunalförbund ersätts med samkommun.

Eftersom samkommunen regleras i betydligt mindre utsträckning än kommunalförbundet, skall i grundavtalet också överenskommas om vissa sådana angelägenheter mellan primärkommunerna och samkommunen som i kommunalförbunden baserar sig på lag. Förslaget upptar t.ex. inget sådant stadgande som finns i den nuvarande lagens 132 § och enligt vilket en kommun när den utträder ur samkommunen har rätt att av samkommunen få en ersättning som motsvarar dess andel, varför om detta måste överenskommas i grundavtalet. Eftersom grundavtalet till skillnad från kommunalförbundets grundstadga inte kan ändras genom samkommunens beslut, har det inte heller funnits något behov att stadga om särskilda krav på kvalificerad majoritet när väsentliga ändringar görs i samkommunens förvaltning eller ekonomi. I lagen skall inte heller längre stadgas om att grunderna för rösträtten och kommunernas betalningsandelar inte får stå i oskäligt missförhållande till varandra. Om denna fråga skall bestämmas i grundavtalet. Förhållandet mellan kommunerna baserar sig också på avtalsfrihet.

Också stadgandena om särskild ombudsstämman föreslås bli upphävda. Stadgandena om ombudsstämman har närmast hänfört sig till förfarandet vid bildandet av kommunalförbund. Det anses inte längre finnas något behov av separat och detaljerad reglering av denna samarbetsform. Kommunerna har möjlighet att mera informellt bilda gemensamma förhandlingsorgan eller införa andra motsvarande samarbetsformer. Stadgandena i kommunallagen börjar tillämpas först när förhandlingsförslag behandlas i en kommuns beslutsfattande organ.

Samkommunen som samarbetsform

Samkommunen är enligt förslaget en frivillig samarbetsform som grundar sig på lag. Genom den kunde kommunerna sköta både frivilliga uppgifter som hör till den allmänna kompetensen och lagstadgade specialuppgifter inom ett så stort område som de själva önskar. Stadgandena möjliggör en mera direkt demokrati

och betonar medlemskommunernas samhälleliga ansvar för samarbetet mellan kommunerna.

En samkommun grundas genom ett grundavtal mellan kommunerna. Avtalet motsvarar kommunalförbundets grundstadga men är till innehållet klart lättare än de på lag baserade bestämmelserna i de nuvarande grundstadgarna. Avtalet behöver inte underställas en statlig myndighet.

Angående ordnandet av beslutsfattandet i samkommunen kan i grundavtalet för det första överenskommas att samstämmiga beslut krävs av medlemskommunernas fullmäktige i vissa frågor som nämns i avtalet.

Det kan också överenskommas om att medlemskommunernas beslutanderätt, dvs. den högsta beslutanderätten i samkommunen, utövas av samkommunestyrelsen, som motsvarar ett aktiebolags bolagsstämman eller, till vissa delar, ombudsstämman enligt den nuvarande kommunallagen. Medlemskommunerna väljer sina representanter till samkommunestyrelsen och ger dem anvisningar. Närmare bestämmelser om förfarandesätt och t.ex. grunderna för rösträtten skall tas in i grundavtalet. En samkommun skall utöver samkommunestyrelsen ha ett i 106 § 2 mom. 5 punkten angivet organ som bl.a. företräder samkommunen. Bestämmelser om samkommunestyrelsens uppgifter och befogenheter skall tas in i grundavtalet.

Alternativt kunde i grundavtalet överenskommas om att samkommunens högsta beslutsfattande organ är det enda obligatoriska organet. Kommunerna kan i grundavtalet mera detaljerat komma överens om sättet att välja organ och om samkommunens övriga organisation.

I synnerhet när det gäller en samkommun som täcker ett stort område och som sköter samhälleligt betydelsefulla uppgifter är det viktigt att man till förtroendeuppgifterna försöker välja sådana personer som i val har fått kommunmedlemmarnas förtroende. På detta sätt uppfylls kravet på att beslutsfattandet i samarbetsorganisationen skall grunda sig på demokrati bättre än i dag. Detta kan säkerställas genom att kommunerna i grundavtalet tar in en bestämmelse om att fullmäktige från medlemskommunerna skall väljas in i samkommunens högsta organ. Denna bestämmelse är dock inte obligatorisk, eftersom behoven inom samkommunens organisation varierar beroende på uppgifterna. En samkommuns uppgiftsfält kan vara mycket brokigt.

Om den politiska, språkliga och regionala representativiteten i samkommunens organ bestäms också i grundavtalet. Det nuvarande svårtilämpade systemet enligt den gällande lagens 122 § 4 mom. frångås och kommunerna kommer överens om saken på det sätt som de anser lämpligast. Behovet av att den politiska representativiteten och, i tvåspråkiga områden, representativiteten enligt invånarnas språkförhållanden beaktas varierar också enligt vilket slag av uppgifter samkommunen sköter. Särskilt viktigt är den i fråga om sammansättningen av organen i en samkommun som sköter vittomfattande och samhällligt betydelsefulla uppgifter. I övrigt skall kommunallagens stadganden i tillämpliga delar gälla i fråga om organisationen.

Mellan en samkommun och dess medlemskommuner tillåts flexibla personalarrangemang som genomförs genom avtal.

Samkommunens främsta finansieringskälla är de avgifter som uppbärs av medlemskommunerna och kunderna. Härvid har förutsatts att utbetalningen av statsandelarna sker genom förmedling av kommunerna. En samkommun har samma rättigheter att uppbära avgifter som medlemskommunerna då den sköter motsvarande uppgifter. Om täckandet av de utgifter som annars inte kan finansieras överenskomms i grundavtalet.

Övergångsstadgande

Samkommunen ersätter kommunalförbundet som samarbetsform så att kommunalförbunden, när lagen träder i kraft den 1 januari 1993, direkt med stöd av lagen ändras till samkommuner. Ändringen påverkar inte direkt kommunalförbundets rättsliga ställning eller deras rättigheter eller skyldigheter. Kommunalförbundens grundstadgor ändras till grundavtal för samkommuner. Detta gör det möjligt att företa t.o.m. stora ändringar i en samkommuns förvaltning genom beslut av medlemskommunerna i samkommunen eller i den ordning som bestäms i grundavtalet. Utgångspunkten är att en samkommuns verksamhet fortsätter enligt grundstadgan och den nuvarande lagstiftningen tills bestämmelser om sådana frågor om vilka kan överenskommas i samkommunens grundavtal har tagits in i detta.

I den övriga lagstiftningen hänvisas på ett flertal ställen till kommunalförbunden. På sam-

kommunerna skall på motsvarande sätt tillämpas vad som på annat ställe i lag stadgas om kommunalförbund.

Genom att ersätta kommunalförbunden med samkommuner vill man framför allt utvidga principerna för ordnandet av samarbetet. Kommunerna måste mera fritt kunna komma överens om samarbetet. I detta skede föreslås inga ändringar i distriktsindelningen vad gäller de stora lagstadgade kommunalförbunden. Bl.a. stadgandena om specialiserad sjukvård, specialmsorger om utvecklingsstörda och regionplanläggning skall anpassas till stadgandena om samkommuner. Härvid bör det övervägas om vissa kommuner fortfarande skall vara skyldiga att samarbeta. Likaså bör det övervägas vilka andra villkor som skall ställas för samarbetet. Utgångspunkten för stadgandena om samkommuner har dock varit att samkommunens förvaltning alltid skall ordnas i enlighet med stadgandena i kommunallagen.

1.8. Övriga ändringar i kommunallagen

Det föreslås också att i lagen görs en teknisk justering. Den gäller den tid inom vilken anmärkningar som framställts av revisorerna skall behandlas.

1.9. Ändringen av lagen om kommunindelning

Förutsättningarna för ändring i kommunindelningen

De allmänna och särskilda förutsättningar för ändring i kommunindelningen som nämns i 2 och 3 §§ lagen om kommunindelning (73/77) skall tillämpas vid såväl partiell som total sammanslagning. Statsrådet har rätt att besluta om s.k. total tvångssammanslagning om det kan anses att ett vägande allmänt intresse kräver detta. Totala tvångssammanslagningar har inte gjorts sedan år 1975.

Det föreslås i propositionen att totala tvångssammanslagningar inte skall kunna genomföras genom förvaltningsbeslut, vilket skulle öka garantin för kommunernas territoriella integritet. Också i europeiska stadgan om lokal självstyrelse betonas skyddet av den lokala självstyrelseindelningen. Statsrådet kan givetvis överväga om tvångssammanslagning skall verk-

ställas genom lag. Avsikten är att stadgandena i lagen om kommunindelning skall tillämpas också på denna form av kommunsammanslagningar till den del annat inte stadgas i den lag som ges om sammanslagningen. Detta gäller t.ex. ställningen för tjänsteinnehavarna i den kommun som upplöses, tidpunkten för när ändringen träder i kraft, förhöjt antal fullmäktige, områdesförvaltning och förrättande av nya kommunalval.

När kommunfullmäktige motsätter sig partiell sammanslagning får det bestämmas att sådan skall verkställas endast om det kan anses att ett väsentligt allmänt intresse kräver sammanslagning. När det avgörs om det är fråga om ett väsentligt allmänt intresse skall också beaktas att den kommun vars område minskar bibehåller sin livskraft också efter sammanslagningen.

Också förslaget om att statsrådet kan förkasta en gemensam framställning om sammanslagning från kommunerna endast om ett vägande allmänt intresse kräver detta innebär ökat oberoende för kommunerna. Också i sådana fall skall stadgandena om förfarings sätt i lagen om kommunindelning iakttas. Stadgandet om allmänna förutsättningar i 2 § skall dock inte tillämpas. Eftersom staten dock bör ha möjlighet att förhindra helt oändamålsenliga sammanslagningar, t.ex. sammanslagningar av kommuner som inte har någon gemensam gräns, har statsrådet getts rätt att förkasta ett sådant förslag.

Anhängiggörande av ändring i kommunindelningen

Enligt 4 § lagen om kommunindelning har kommunmedlemmarna, kommunfullmäktige och länsstyrelsen rätt att göra framställningar i ärenden som gäller kommunindelning. Också inrikesministeriet har rätt att självständigt ta initiativ.

Det föreslås i propositionen att endast kommunfullmäktige i en berörd kommun skall ha rätt att göra framställningar i kommunindelningsärenden som gäller totalsammanslagning. Formellt sett minskar förslaget till dessa delar medborgarnas direkta påverkningsmöjligheter. Ökandet av kommunernas territoriella integritet förutsätter dock att för en framställning som gäller totalsammanslagning i regel skall fordras de berörda kommunernas medverkan.

Kommunmedlemmarna har fortfarande möjlighet att genom s.k. kommunalt initiativ föra frågan till behandling i ett kommunalt organ. Kommunfullmäktige kan också, för att få reda på kommuninvånarnas åsikt i frågan, ordna en sådan rådgivande folkomröstning i kommunen eller en del av den om vilken stadgas i kommunallagen.

Det föreslås att länsstyrelsens rätt att självständigt göra framställningar slopas. Inrikesministeriet skall fortfarande ha rätt att ta initiativ i ärenden som gäller kommunindelning, eftersom en fungerande kommunindelning är viktig också från statens synpunkt. Länsstyrelsen kan också efter att ha gått miste om sin formella rätt att anhängiggöra ärenden föreslå att ett ministerium skall utnyttja sin rätt att ta initiativ. Eftersom total tvångssammanslagning skall kunna verkställas genom lag skall en riksdagsman ha möjlighet att anhängiggöra ett sådant ärende genom en lagmotion enligt 31 § 1 mom. 1 punkten riksdagsordningen.

Planer i anslutning till beredning av en ändring i kommunindelningen

Till lagen om kommunindelning fogades år 1988 stadganden om planer för lokalförvaltningens service, behandlingen av planerna och planernas bindande verkan. Beslutanderätten i fråga om fastställandet av planerna överfördes från statsrådet till länsstyrelserna enligt en lag som trädde i kraft den 1 juli 1990 (556/90). Det allmänna målet för utvecklandet av kommunindelningen är att alla kommuner skall vara funktionsdugliga och klara av att sköta sina uppgifter. Genom stadgandena om planering av lokalförvaltningens servicesystem hoppades man på förhand kunna uppskatta vilka fördelar som kunde uppnås genom att den offentliga servicen ordnades i form av kommunalförbund.

Under den korta tid som stadgandena om uppgörandet av planer har varit i kraft har det visat sig att deras tillämpning är problematisk. Sådana kommuner som har motsatt sig föreslagna sammanslagningar som är anhängiga har också vägrat delta i uppgörandet av planer. Härigenom har kommunernas negativa inställning till en föreslagen sammanslutning också förhindrat utredningen av servicesystemens verkningar.

Vid sammanslagning som omfattar flera

kommuner kan kommunerna enligt 8 d § komma överens om ordnandet av servicen. Länsstyrelsen är fortfarande enligt 8 § 1 mom. skyldig att vid beredningen av ett ärende skaffa sådan utredning som behövs för avgörandet av ansökan och att vid behov, efter att ha hört kommunerna, uppgöra motsvarande planer.

Områdesförvaltning

Enligt lagens 15 b § kan områdesförvaltning införas på ett område som ansluts till en annan kommun eller till en ny kommun som skall bildas. Detta stadgande fogades till lagen år 1988. Bestämmelser om ordnandet av områdesförvaltningen kan på gemensam framställning av kommunerna tas in i det beslut av statsrådet som gäller ändringen i kommunindelningen. Denna typ av kommunsammanslagningar har varit aktuella i en del stadsregioner, men kunde om kommunerna så önskar tillämpas också på andra kommuner. Genom detta system strävar man efter att koncentrera de gemensamma resurserna, men också efter att bibehålla ett områdes identitet och service.

Vid ordnandet av områdesförvaltningen kan avvikelser göras från vad som på annat ställe i lag stadgas om ordnandet av kommuners förvaltning. För de lagstadgade nämnderna kan bl.a. inrättas en gemensam regional sektion, till vilken invånarna i området är valbara. Kommunerna kunde vid sammanslagning också i övrigt relativt fritt komma överens om ordnandet av förvaltningen på det område som ansluts. I praktiken torde statsrådet sannolikt vågra fastställa områdesförvaltning enligt kommunernas framställning endast om den är uppenbart omöjlig att genomföra.

I den nuvarande lagen har giltighetstiden för områdesförvaltningen begränsats till högst de två följande valperioderna efter sammanslagningen. Det har ansetts att områdesförvaltningen också kunde vara mera bestående. Det skulle dock vara oändamålsenligt att genom statsrådsbeslut bestämma om en fråga som i princip hör till kommunens egen kompetens. Därför föreslås det att statsrådet på framställning av kommunerna skall bestämma för hur lång tid områdesförvaltningen skall införas. Kommunen har efter att denna tid har gått ut rätt att fortsätta tillämpningen av områdesförvaltningen tills kommunfullmäktige beslutar annorlunda. Detta stadgande behövs eftersom

paragrafen tillåter områdesförvaltning under en längre tid än vad som är möjligt enligt kommunallagen. Syftet med den vida definitionen av områdesförvaltningens innehåll är att underlätta kommunsammanslagningar.

Judiciell och administrativ indelning

De judiciella och administrativa indelningarna följer enligt 51 § kommunindelningen. Om kommuner sammanslås över en länsgräns, skall statsrådet med stöd av 2 § lagen om länsindelningen (633/86) besluta till vilket län den sammanslagna kommunen hör. Indelningen i valkretsar för riksdagsmannaval och val av republikens president följer i regel länsindelningen. I 1 § lagen om riksdagsmannaval har i fråga om vissa valkretsar uppräknats de kommuner som hör till dem, varför en totalsammanslagning eller en uppdelning av en kommun kan förutsätta att ifrågavarande paragraf ändras.

2. Ärendets beredning

Förslagen i propositionen har i slutskedet beretts i kommunkommittén, som tillsattes den 21 mars 1991. Kommittén hade till uppgift att utarbeta ett förslag till ny kommunallag samt nödvändiga förslag till hur den övriga lagstiftning som hänför sig till denna kunde ändras så, att stadgandena utgör en fungerande helhet som stärker kommunernas ställning som självstyrelseorgan vid ordnandet av deras egen organisation och verksamhet. Kommittén har i detta skede lagt fram de förslag som måste träda i kraft vid ingången av fullmäktiges följande valperiod, dvs. vid ingången av 1993. När förslagen har utarbetats har särskild uppmärksamhet fästs vid att målen för dessa ändringar, som skall göras i den nuvarande lagstiftningen, överensstämmer med den totalrevidering av kommunallagen som håller på att beredas och den revidering av statsandelssystemet som är anhängig särskilt.

Kommissionen för kommunernas affärsverk föreslog i sitt betänkande (kommittébetänkande 1989:61) att en särskild lag om kommunala affärsverk skulle stiftas. De ifrågavarande ministerierna, kommunernas centralorganisationer och de kommunala arbetsmarknadsorganisationerna avgav utlåtanden om betänkandet.

Därefter tillsatte inrikesministeriet dessutom en arbetsgrupp för att bereda förslaget med beaktande av kommissionens förslag och de utlåtanden som fått om detta. Regeringens proposition baserar sig på arbetsgruppens förslag.

Förbundsfullmäktigekommissionen hade till uppgift att reda ut hur grunderna för val av kommunalförbundens förbundsfullmäktige och ordningen för förrättande av val kunde utvecklas bl.a. så att politisk representativitet skulle förverkligas i förbundsfullmäktige och hur medlemskommunernas påverkningsmöjligheter vid val av medlemmar kunde tryggas härvid. Kommissionen fann ingen praktiskt genomförbar lösning i sitt betänkande (kommittébetänkande 1984:22).

Förslagen till ändring av kommunallagens 11 kap. baserar sig huvudsakligen på samkommunskommissionens betänkande angående principerna för samkommuner (kommittébetänkande 1990:53). Kommissionen föreslog att en ny samarbetsform för kommunerna skulle införas. Ändringen skulle genomföras så, att ett hänvisningsstadgande skulle tas in i kommunallagen och en särskild lag om samkommuner stiftas. Utlåtanden om kommissionens förslag begärdes bl.a. av kommunerna. I utlåtandena fick förslaget ett brett stöd, men man ansåg att det vore bättre att det förverkligades genom en ändring av kommunallagen och så att stadgandena om de övriga samarbetsformerna samtidigt reviderades. Det ansågs att en förutsättning för att den nya samarbetsformen skulle kunna införas var att kommunalförvaltningen som helhet görs klarare genom att samarbetet i form av kommunalförbund samtidigt avskaffas. I regeringens proposition föreslås således att stadgandena om samkommuner ersätter stadgandena om kommunalförbund i den nuvarande kommunallagen.

Inbjudna representanter för de berörda ministerierna, centralorganisationerna för kommuner och arbetsmarknadsparterna har haft möjlighet att yttra sig om kommunkommitténs förslag vid ett möte som inrikesministeriet ordnat. Deras anmärkningar har beaktats i mån av möjlighet.

3. Propositionens administrativa och ekonomiska verkningar

De föreslagna ändringar som gäller kommuners affärsverk har inga direkta stats- eller

kommunalekonomiska verkningar. Avsikten är att de kommunala affärsverken när de drivs enligt företagsekonomiska principer skall främja ett effektivt utnyttjande av kommunens resurser.

Enligt kommunernas ekonomiska statistik var intäkterna av den affärsverksamhet som bedrevs som kommunal verksamhet över 10 miljarder mark år 1988. Utgifterna för denna verksamhet var ca 11,3 miljarder mark, varav de interna räntornas och avskrivningarnas andel var drygt 3 miljarder mark. Intäkterna av affärsverksamheten täcker således inte helt utgifterna för den. Inom kommunalförvaltningen användes år 1988 ca 3 miljarder mark till investeringar för den kommunala affärsverksamheten.

Av intäkterna av avgifter inom hela den kommunala sektorn inflyter ca 10 miljarder mark av affärsverksamheten. Kundavgifterna inom social- och hälsovården uppgår till ca 3 miljarder mark och intäkterna av övriga avgifter till 5,5 miljarder mark.

En revidering av samarbetsformerna skulle främja ett funktionellt och ekonomiskt sett ändamålsenligt samarbete.

4. Förhållandet till andra propositioner

Lagförslagen gällande förnyandet av systemet med statsandelar till kommunerna (reg.prop. 214—216/91 rd.) är samtidigt anhängiga. Avsikten är att också de lagar som ingår i dessa regeringspropositioner skall träda i kraft vid ingången av år 1993.

I ikraftträdelsestadgandet i förslaget om ändring av kommunallagen hänvisas till lagen om kommunernas undervisningsförvaltning, varom ett förslag ingår i regeringens proposition med förslag till lagstiftning om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (reg.prop. 215/1991 rd.). Till övriga delar är förslaget om ändring av kommunallagen inte beroende av de lagförslag som gäller förnyandet av statsandelsystemet.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Kommunallagen

7 a §. *Kommuns affärsverk*. Enligt paragrafen kan kommunfullmäktige besluta om bildandet av kommunala affärsverk. Ett affärsverk är ingen särskild juridisk person utan en del av kommunens förvaltning. I lagen fastställs inte heller några särskilda förutsättningar för bildandet av ett affärsverk, utan detta skall vara beroende av fullmäktiges prövning. Verksamheten skall dock ha karaktären av affärsverksamhet, dvs. den skall finansieras med inkomster som fås av verksamheten.

Avsikten är inte att ändra på principerna för fastställandet av kommunens kompetens, varför en kommuns affärsverksamhet i enlighet med lagens 5 § skall höra till dess kompetens.

Vid ordnandet av ett affärsverks verksamhet och förvaltning skall i regel de allmänna stadganden som gäller kommunalförvaltningen iakttas. Verksamheten vid ett affärsverk kan dock till vissa delar ordnas mera självständigt än kommunens övriga verksamhet.

8 §. *Förtroendevalda, tjänsteinnehavare och arbetstagare*. I paragrafen har gjorts de ändringar som beror på att stadgandena om kommunalförbund upphävs och ersätts med stadganden om samkommuner. Kommunala förtroendevalda är de representanter som valts till samkommunstyman och medlemmarna i det högsta organet.

11 §. *Överföring och vidareöverföring av beslutanderätt*. I paragrafens 2 mom. stadgas om begränsningar vid överföring av kommunfullmäktiges beslutanderätt. De ändringar som föreslagits i momentet beror på att stadgandet om kvalificerad majoritet (50 §) föreslås bli upphävt. Av de frågor för vilka tidigare krävdes kvalificerad majoritet skall ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet fortfarande vara sådana om vilka fullmäktige alltid skall besluta. Ett tillägg som gäller detta utgör paragrafens 2 mom. 2 punkt. Den nuvarande hänvisningen till ärenden som kräver kvalificerad majoritet i nämnda punkt har efter att 50 § har upphävts inte längre någon praktisk betydelse, varför den kan slopas som onödig. Beträffande de frågor som efter att paragrafen har upphävts kräver kvalificerad majoritet, dvs. avsättning av en för-

troendevald och uppsägning av kommundirektören, stadgas uttryckligen i 22 § 3 mom. och i det föreslagna nya 4 mom. i 56 § att de skall avgöras av kommunfullmäktige. Överföring av beslutanderätten i fråga om dem är således förbjuden med stöd av 2 mom. 1 punkten.

I propositionen föreslås att regeln att kommunfullmäktige alltid skall besluta om ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet skall gälla endast när gäldenären är någon annan än kommunen själv. Utan detta tilläggsvillkor skulle begränsningen av rätten att överföra beslutanderätten i frågor som gäller ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet gälla även bl.a. överlåtelse av innehavarskuldebrev som intecknats i kommunens egen egendom till säkerhet för kommunens lån. I allmänhet skall stämpelskatt betalas för lån som tas i finansinstitut. Om ett intecknat innehavarskuldebrev är säkerhet för ett lån, behöver stämpelskatt inte betalas. För att spara på stämpelskattkostnaderna vid upplåningen använder många kommuner intecknade innehavarskuldebrev som säkerhet för sina lån. Finansinstitutens fordrar i allmänhet inga särskilda säkerheter av kommunerna. När en kommun till säkerhet för ett lån överlåter innehavarskuldebrev som intecknats i dess fasta egendom, ökar inte den ekonomiska risken för kommunen på grund av detta. Det är enbart fråga om en minimering av stämpelskatten på lånet. Därför finns det inte heller något behov av att begränsa överföringen av beslutanderätten till denna del.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket kommunfullmäktige kan besluta att ett organ till vilket kommunfullmäktige har överfört beslutanderätten genom sitt beslut kan vidareöverföra ett ärende till en myndighet som lyder under den. Med myndighet avses här också förtroendevalda och tjänsteinnehavare. Kommunfullmäktiges beslut kan vara av allmän karaktär och gälla de organ som nämns i beslutet och alla de ärenden som överförs till dem för avgörande. Inget hindrar emellertid kommunfullmäktige från att begränsa vidareöverföringen t.ex. till vissa organ eller ärenden.

Kommunfullmäktige kan besluta om saken i en stadga eller taxa, men också genom ett särskilt beslut. Trots att det inte alltid är nödvändigt att i instruktionen föreskriva om

hur uppgifterna ordnas, förutsätter bl.a. de allmänna rättsprinciperna och stadgandena om förvaltningsförfarande att samlad information om vilken kommunal myndighet som är behörig i ett visst ärende alltid skall finnas lättillgänglig för kommunmedlemmarna. I praktiken kunde detta ordnas t.ex. genom en förteckning som skulle finnas i kommunens registratorskontor eller genom att de beslut som gäller ordnandet av uppgifterna samlas i en särskild författningssamling för kommunen. I tvåspråkiga kommuner skall uppgifterna finnas på båda språken.

Vad som i de speciallagar som gäller ordnandet av kommunernas uppgifter stadgas om bl.a. nämnder, kollegiala organ och uppgiftshelheters odelbarhet, begränsar också framöver överföringen och vidareöverföringen av beslutanderätten. Förslaget ger ingen möjlighet att ordna uppgifter om vilka i speciallagstiftning uttryckligen stadgats att de ankommer på kommunstyrelsen, en nämnd eller något annat motsvarande organ.

Det föreslås att paragrafens rubrik kompletteras med ett omnämmande om vidareöverföring av beslutanderätten.

50 §. *Kvalificerad majoritet.* Det föreslås att 50 § kommunallagen upphävs. Detta innebär att kommunfullmäktiges beslut i sådana ärenden som avses i paragrafen kan fattas med enkel majoritet.

Med upphävandet av stadgandet avser man inte att ändra på fördelningen av befogenheterna mellan kommunfullmäktige och kommunens övriga organ. Om inrättandet av en tjänst beslutar kommunfullmäktige enligt kommunallagens 74 §. Om anslag beslutar kommunfullmäktige enligt 80 § som en del av budgeten. Enligt 11 § 2 mom. 1 punkten kommunallagen får kommunfullmäktiges beslutanderätt inte överföras i ärenden i vilka fullmäktige enligt ett uttryckligt stadgande i lag skall fatta beslut. Dessutom föreslås 11 § bli kompletterad så, att kommunfullmäktige alltid skall besluta om ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet för annans skuld.

54 §. *Sammansättning och mandattid.* Om längden av kommunstyrelsens mandattid finns olika uppfattningar som alla kan motiveras. Möjligheten att förlänga kommunstyrelsens mandattid så, att den motsvarar de övriga förtroendevaldas mandattid har ansetts nödvändig för att i synnerhet medlemmar som

saknar tidigare erfarenhet av förtroendeuppdrag skall hinna sätta sig in i skötseln av sina uppgifter på ett adekvat sätt.

Utgångspunkten är att kommunstyrelsens mandattid är lika lång som fullmäktiges mandattid, dvs. fyra år. Fullmäktige kan dock besluta att mandattiden skall vara kortare. På detta sätt kan de lokala förhållandena beaktas och mandattiden vid behov fastställas så att den är kortare än för de andra organen. Mandattidens längd kan fastställas i instruktionen eller genom ett särskilt beslut av fullmäktige. Det är också möjligt att besluta om mandattiden alltid då kommunstyrelsen väljs.

56 §. *Kommundirektör.* Kommundirektören kan enligt förslaget sägas upp med två tredjedels majoritet i fullmäktige. Den kvalificerade majoriteten bestäms utgående från antalet fullmäktige som är närvarande på motsvarande sätt som i de fall som avses 22 § 3 mom. Ändringen skall med stöd av 57 § också tillämpas på biträdande kommundirektörer.

Uppsägningen med stöd av kvalificerad majoritet skall enligt förslaget inte vara förknippad med några innehållsmässiga villkor eller förutsättningar. På behandlingen av ett ärende skall givetvis tillämpas de allmänna förvaltningsrättsliga principer som hör ihop med god förvaltningssed samt stadgandena om förvaltningsförfarande, bl.a. om hörande av part.

Ett ärende som gäller uppsägning av kommundirektören anhängiggörs och bereds i allmänhet av kommunstyrelsens. Ärendet kan i enlighet med 43 § 3 mom. kommunallagen också anhängiggöras när minst en fjärdedel av fullmäktige gör framställning därom. Också i detta fall skall kommunstyrelsen bereda ärendet.

58 a §. *Anvisningar till kommunens representanter.* I paragrafen föreslås de ändringar bli gjorda som beror på ändringarna av samarbetsstadgandena. I lagen stadgas inte att anvisningarna är absolut bindande, eftersom detta kunde förorsaka oskäligen svårigheter vid mötena. Den naturliga utgångspunkten är dock att anvisningarna följs. T.ex. kan anvisningarna till en person som valts till representant vid en samkommunstämma specificeras genom en fullmakt eller ett protokollsutdrag, vilket gör det ännu svårare att avvika från dem.

61 §. *Överföring och vidareöverföring av kompetens.* Det föreslås att ur paragrafen som onödigt och självklart slopas omnämmandet om att överföringen av kommunstyrelsens kompe-

tens begränsas endast till ärenden vilkas ekonomiska betydelse eller vikt inte är sådan att det skall anses nödvändigt att ärendet behandlas vid kommunstyrelsens sammanträde. Kommunstyrelsen kan, utan en allmän begränsning i lagen, på basis av de lokala förhållandena och behoven genom sitt beslut fastställa vilka ärenden som skall överföras.

Överföringen av ärenden för avgörande till andra förtroendevalda än ordföranden har inte haft någon praktisk betydelse. Därför föreslås omnämmandet om möjligheten att överföra befogenheter till en annan förtroendevald än ordföranden bli slopat som onödigt.

De övriga begränsningarna av överföringen av befogenheter kvarstår oförändrade och med stöd av 6 § kommunallagen skulle denna lag tillämpas, om inte på annat ställe, dvs. i speciallagstiftning, stadgas annorlunda. Därför är det inte möjligt att med stöd av kommunallagen överföra befogenheter om vilka i en speciallag uttryckligen stadgats att de ankommer på kommunstyrelsen.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., enligt vilket en kommunal myndighet genom sitt beslut kan vidareöverföra befogenheter som överförts till den från kommunstyrelsen. Vidareöverföringen eller den s.k. subdelegeringen är dock möjlig endast med stöd av kommunfullmäktiges beslut. Kommunfullmäktige kan besluta om saken antingen genom att godkänna en stadga eller taxa som innehåller en sådan bestämmelse eller genom ett särskilt beslut. Med myndighet avses också förtroendevalda och tjänsteinnehavare. Beträffande innehållet i kommunfullmäktiges beslut hänvisas till vad som sägs i motiveringen till 11 §.

Befogenheter kan vidareöverföras endast i sådana ärenden som i en stadga eller taxa har överförts på en myndighet som lyder under kommunstyrelsen. Förslaget möjliggör inte överföring av uppgifter om vilka i speciallagstiftning uttryckligen stadgats att de ankommer på kommunstyrelsen.

Det föreslås att till paragrafens nuvarande 2 mom. fogas en hänvisning till det nya 2 mom. Det nuvarande 2 mom. blir 3 mom. Paragrafens rubrik har ändrats så att den motsvarar innehållet.

63 §. *Överföring av ärende till behandling i kommunstyrelse.* I paragrafen stadgas om rätt att överföra beslut av en nämnd eller direktion till kommunstyrelsen för behandling. Vidare stadgas i paragrafen om rätt att för behandling

i kommunstyrelsen överföra beslut av kommunstyrelsens sektioner, ordföranden i kommunstyrelsen och en sektion samt en tjänsteinnehavare som är underställd kommunstyrelsen.

Det föreslås att till paragrafens 1 mom. görs ett tillägg, som beror på att det föreslås att ärenden i vilka en myndighet som lyder under en nämnd har fattat beslut skall kunna överföras till nämnden för behandling. Kommunstyrelsen kan till sig endast överföra ärenden i vilka en direktion som lyder under den har fattat beslut. Om direktionen lyder under en nämnd, vilket är fallet t.ex. inom skolförvaltningen, skall ett ärende i vilket direktionen fattat beslut kunna överföras till nämnden men inte till kommunstyrelsen.

På grund av att den lagstadgade nämndeförvaltningen upplöses har de begränsningar av överföringsrätten om vilka stadgas i 1 mom. förlorat sin betydelse. Genom förslaget ändras det sätt på vilket det bestäms vilka ärenden överföringsrätten inte skall gälla och ökas i någon mån de ärenden som får överföras.

De kommunala organ som nämns i 1 punkten i det föreslagna 2 mom. sköter uppgifter som förutsätter självständighet och som inte är förenade med någon allmän prövningsrätt i anslutning till kommunalförvaltningen eller den kommunala ekonomin. Därför finns det inte någon grund för att överföra dylika ärenden till kommunstyrelsen.

Olika slags uppgifter som hänför sig till tillstånds-, anmälnings-, tillsyns- och förrättningsförfaranden har kommunerna i synnerhet när det gäller miljöfrågor, i vilka de fungerar som byggnadslovmyndighet, bullerbekämpningsmyndighet, miljötillståndsmyndighet och kemikalietillsynsmyndighet samt när det gäller brandfrågor, där de fungerar som brandsynsmyndighet. Beslut som fattats i denna egenskap av tillsynsmyndighet får enligt 2 punkten inte överföras till kommunstyrelsen för behandling. Vid förrättningsförfarande fattas beslut om t.ex. privata vägar. Enligt stadgandet omfattar överföringsrätten inte heller sådana ärenden där kommunen själv kan vara part, t.ex. ett beslut om byggnadslov som gäller ett av kommunens egna byggnadsprojekt.

Enligt 3 punkten i det föreslagna 2 mom. gäller överföringsrätten inte t.ex. sådana beslut om utkomststöd till en kommuninvånare som socialmyndigheterna har fattat.

Överföringsrätten skall också gälla beslut

som fattats med stöd av vidareöverföring. Därför hänvisas i paragrafens 3 mom. till hela 61 § och inte bara till dess 1 mom. som för närvarande.

Överföringsrätten kommer att utsträckas också till sådana ärenden som tidigare inte omfattats av den. Detta påverkar dock inte besvär förfarandet. Om besvär över ett sådant beslut av en nämnd som kan överföras anförs t.ex. i form av förvaltningsbesvär, skall detsamma gälla ett beslut som kommunstyrelsen har fattat i ett ärende som den överfört. Om detta stadgas i 141 § 3 mom. Om till kommunstyrelsen för behandling överförs ett sådant beslut som skall underställas en statlig myndighet, gäller underställningsskyldigheten på motsvarande sätt också kommunstyrelsens beslut.

71 a §. *Överföring och vidareöverföring av befogenheter.* Det föreslås att ordalydelsen i paragrafens 1 mom. preciseras på motsvarande sätt och med samma motivering som 61 § 1 mom., som gäller överföring av kommunstyrelsens befogenheter. Vad som i motiveringen till ändringen av 61 § sägs om begränsningarna av överföringen av kommunstyrelsens befogenheter gäller på motsvarande sätt också överföring av en nämnds befogenheter.

Det föreslås att i paragrafen tas in ett nytt 2 mom., enligt vilket en myndighet genom sitt beslut kan vidareöverföra befogenheter som överförts till den från en nämnd. Vad som i motiveringen till 61 § 2 mom. sagts om vidareöverföring av kommunstyrelsens befogenheter gäller på motsvarande sätt också vidareöverföring av en nämnds befogenheter. Förslaget möjliggör inte omorganisering av uppgifter om vilka i speciallagstiftning uttryckligen stadgats att de ankommer på en nämnd.

Det föreslås att till paragrafens nuvarande 2 mom. fogas en hänvisning till det nya 2 mom. Det föreslagna 3 mom. motsvarar det nuvarande 2 mom. I paragrafens rubrik har tagits in ett omnämmande om vidareöverföring av befogenheter.

71 b §. *Överföring av ärenden till en nämnd för behandling.* Ett beslut av en myndighet som lyder under en nämnd skall enligt förslaget kunna överföras till nämnden för behandling. För närvarande kan beslut också av myndigheter som är underställda nämnder överföras till kommunstyrelsen, om förutsättningarna enligt 63 § annars är uppfyllda. Enligt förslaget övergår nu denna överföringsrätt från kom-

munistyrelsen till nämnderna, varvid dessa får en betydligt starkare ställning i kommunens organisation.

Till kommunstyrelsen skall inte längre kunna överföras ärenden som kan överföras för behandling i en nämnd. Till kommunstyrelsen kan dock för behandling överföras ett beslut som en nämnd har fattat i ett ärende som överförts till den. Också i detta fall skall de förutsättningar som nämns i 63 § givetvis vara uppfyllda. Med stöd av lagens 73 § skall en lägre myndighets beslut kunna överföras till en direktion på motsvarande sätt som till en nämnd.

Utgångspunkten är att kommunfullmäktige beslutar om inom vilken tid överföringen skall ske. Om detta kan fattas ett särskilt beslut eller bestämmas i instruktionen.

Utänför överföringsrätten blir samma beslut som i fråga om kommunstyrelsen med stöd av 63 § 2 mom., bl.a. beslut som fattats i egenkapen av tillsynsmyndighet. Också i övrigt skall vad som stadgats om kommunstyrelsen tillämpas på motsvarande sätt.

Rätten att överföra ett ärende till en nämnd inverkar inte på besvär förfarandet. Om detta stadgas i 141 § 3 mom.

80 §. *Budget samt inkomster och utgifter.* I kommunen bör befogenheterna och ansvaret när det gäller verksamheten och ekonomin finnas på samma förvaltningsnivå, hos kommunstyrelsen, en nämnd eller direktion eller en tjänsteinnehavare. Den ekonomiska makten och det ekonomiska ansvaret omfattar bl.a. ansvaret för att anslagen räcker till och för uppbor den av inkomsterna. En större ekonomisk makt och ett dito ansvar möjliggör en smidigare och effektivare verksamhet. Ett sätt att utvidga den ekonomiska makten och det ekonomiska ansvaret är möjligheten att tillämpa den s.k. nettoprincipen.

Enligt förslaget kan kommunfullmäktige besluta att skillnaden mellan utgifterna och inkomsterna inom ett visst uppgiftsområde skall upptas som utgift eller inkomst i budgeten. Uppgiftsområdet kan bestå antingen av verksamhet som har karaktären av affärsverksamhet eller av kommunens normala service, där det finns ett behov av ekonomiskt spelrum t.ex. på grund av att verksamheten finansieras med inkomster av avgifterna.

I fråga om kommunens budget skall fortfarande i regel tillämpas bruttoprincipen enligt 2

mom., men undantag från detta får göras inom de uppgiftsområden som fullmäktige uttryckligen fastställer.

Enligt 1 punkten i det föreslagna 3 mom. kan fullmäktige i fråga om ett visst, klart avgränsat uppgiftsområde besluta att i budgeten skall upptas skillnaden mellan inkomsterna och utgifterna inom detta.

När det gäller affärsverk kan enligt 2 punkten i det föreslagna 3 mom. i budgeten tas affärsverkets resultat. Resultatet fastställs liksom i bokföringslagen så, att anskaffningsutgiften för anläggningstillgångarna aktiveras och beaktas som avskrivningar. Närmare bestämmelser om fastställandet av resultatet tas i enlighet med de riksomfattande rekommendationerna in i kommunens ekonomistadga.

87 §. *Upplåning*. Enligt förslaget kan beslutanderätten i fråga om upptagning av lån överföras på ett organ som kan tillsättas inom ett affärsverk, t.ex. en direktion, samt på en tjänsteinnehavare eller arbetstagare som är underställd detta organ. Detta kan vara motiverat bl.a. för att trygga affärsverkets likviditet. Eftersom ett affärsverk inte är någon särskild juridisk person är det kommunen som upptar lånet. Också av denna orsak måste fullmäktige i budgeten eller genom ett särskilt beslut kunna begränsa upplåningen.

Befogenheter att uppta lån kan också överföras på en arbetstagare i arbetsavtalsförhållande vid affärsverket. Detta är nödvändigt för att trygga att affärsverket kan fungera självständigt. Vid affärsverket behöver inte nödvändigtvis finnas några tjänsteinnehavare. I detta skede har det dock inte ansetts ändamålsenligt att i övrigt ingripa i de skillnader som enligt kommunallagen finns mellan tjänsteinnehavare och arbetstagare, eftersom denna fråga bereds särskilt. Målet är en övergång till ett enhetligt anställningsförhållande.

En kommunal arbetstagares verksamhet och beslutsfattande är redan nu förenat med straffrättsligt tjänstemannaansvar. Kapitel 40 i strafflagen, vilket gäller tjänstebrott, har fr.o.m. ingången av 1990 ändrats så att stadgandena med vissa undantag tillämpas också på arbetstagare i arbetsavtalsförhållande.

95 §. *Revisorernas berättelse*. Tidigare skulle bokslutet tillställas kommunfullmäktige för behandling i oktober månad året efter räkenskapsåret. Då denna tidsfrist har ändrats vid ingången av 1991 och bokslutet skall tillställas kommunfullmäktige för behandling

senast inom september, är det på sin plats att på motsvarande sätt ändra också den tid som i 95 § stadgas för när de anmärkningar som revisorerna har framställt skall tillställas kommunfullmäktige för behandling. Det föreslås att denna tidsfrist skall flyttas fram till september.

11 kap. Samarbete mellan kommuner

103 §. *Samarbetsformer*. Det är fråga om ett grundläggande stadgande om kommunernas samarbetsformer. Regleringen av de offentligt-rättsliga samarbetsformer som kommunerna kan använda sig av liberaliseras. Kommunerna kan fortfarande sköta sina uppgifter tillsammans med stöd av ett avtal eller genom att överenskomma om att en kommun sköter en uppgift för en eller flera andra kommuners räkning. I paragrafen nämns inte längre särskilt samstämmiga beslut som en samarbetsform, eftersom det också då är fråga om ett avtalsarrangemang mellan kommunerna.

Kommunalförbundet, som är den nuvarande samarbetsformen för skötseln av uppgifter av bestående natur, ersätts med samkommunen. I fråga om samkommunen förutsätts det inte ens att uppgifterna är av bestående natur.

I paragrafens 2 mom. stadgas om samarbetsmöjligheter vid skötseln av frivilliga uppgifter som hör till kommunens allmänna kompetens. Samarbetsmöjligheterna är i princip obegränsade.

I paragrafens 3 mom. stadgas om de samarbetsformer som kommunerna utan hinder av övrig lagstiftning kan använda vid skötseln av uppgifter om vilka i lag stadgas att de skall skötas av en kommun eller av flera kommuner tillsammans. Det är å ena sidan fråga om uppgifter om vilka i lag stadgats att de skall skötas av en kommun och å andra sidan om uppgifter om vilka i lag stadgats att de skall skötas av flera kommuner tillsammans. En kommun kan utan hinder av annan lagstiftning sköta sina lagstadgade uppgifter genom att vara medlem i en samkommun eller komma överens om något annat samarbetsarrangemang enligt 3 mom.

Enligt 6 § kommunallagen skall nämnda lag iakttas vid förvaltningen av en kommun, om inte annorlunda stadgas särskilt i någon annan lag. Det föreslagna 3 mom. innebär att vad som i kommunallagen stadgas om formerna för

ordnandet av kommunernas samarbete utan hinder av lagens 6 § och speciallagstiftning skall tillämpas i första hand.

Avsikten med det föreslagna stadgandet är inte att ingripa i ansvaret för produktion och ordnande av service. Kommunen själv har det grundläggande ansvaret, även om uppgiften genom avtal har getts åt någon annan. Stadgandet ingriper inte heller i den distriktsindelning som förutsätts av speciallagstiftning. Om detta stadgas närmare i ikraftträdelsestadgandet. Däremot skall stadgandena i 11 kap. utan hinder av speciallagstiftning gälla förvaltningen av samkommuner. Om således i lag finns särskilda stadganden om sammansättningen av organ, behörighetskrav eller andra villkor som skall iakttas i beslutsfattandet, skall dessa inte iakttas i samkommunen, med undantag av sådana fall som gäller undervisningsförvaltningen enligt övergångsstadgandet.

104 §. *Gemensamt organ.* Paragrafen motsvarar regleringen i den nuvarande lagen. En kommun som är part i ett avtal kan utse en del av medlemmarna i ett organ som hör till en annan kommuns organisation.

Om valbarhet till ett gemensamt organ stadgas i 2 mom. Organet skall höra till den kommuns organisation som med stöd av ett avtal sköter en uppgift. De medlemmar som väljs från en annan kommun är valbara till organet, om de i sin egen kommun är valbara till motsvarande organ.

I 3 mom. stadgas att ett sådant gemensamt organs protokoll skall hållas till allmänt påseende. Om besvär över beslut av ett organ som är gemensamt för flera kommuner stadgas i 140 §.

105 §. *Skiljemannaförfarande.* Ett samarbetsavtal mellan flera kommuner är av offentlig-rättslig karaktär. Meningsskiljaktigheter som föranleds av ett sådant avtal avgörs i allmänhet som förvaltningstvistemål i länsrätten. Med stöd av paragrafen kan kommunerna komma överens om att använda skiljemannaförfarande vid avgörandet av tvister som beror på avtalet. Motsvarande stadgande finns också i den nuvarande lagen.

106 §. *Grundavtal för samkommun.* Stadgandena om grundandet av en samkommun är knappa, eftersom avsikten är att skapa vida ramar för kommunsamarbetet. Inga stadganden föreslås t.ex. om minimi- eller maximiantalet medlemskommuner i en samkommun eller om samkommunens regionala omfattning. I

praktiken inverkar de uppgifter som en samkommun ombetros på dess regionala omfattning.

En samkommun grundas genom ett grundavtal mellan kommunerna. Avtalet behöver inte fastställas av en statlig myndighet. Därför skall det anses att samkommunen har grundats när fullmäktige i alla de kommuner som grundar den har godkänt avtalet och besluten om godkännande har vunnit laga kraft. I avtalet kan också beslutas om en senare tidpunkt för grundandet. Beträffande godkännandet av grundavtalet och andra åtgärder i anslutning till grundandet av en samkommun har det inte ansetts nödvändigt att stadga annat än att avtalet skall godkännas av kommunfullmäktige. I samband med grundandet skall samma slags frågor utredas som vid bildandet av ett kommunalförbund, även om lagen inte förutsätter att någon plan för grundandet görs upp. Kommunerna kan mera fritt bestämma om innehållet i grundavtalet än vad fallet var i fråga om kommunalförbundens grundstadgor. I stadgandet nämns endast de frågor om vilka det är nödvändigt att överenskomma när samkommunen grundas.

I grundavtalet skall samkommunens uppgifter nämnas. Därför kan en samkommun inte genom egna beslut åta sig nya uppgifter, utan detta förutsätter alltid att medlemskommunernas kommunfullmäktige fattar ett samstämmigt beslut om ändring av grundavtalet.

De kommuner som grundat samkommunen är parter i grundavtalet. I grundavtalet kan tas in bestämmelser om upptagande av nya medlemskommuner i samkommunen.

I grundavtalet kommer kommunerna också överens om hur beslutsfattandet i samkommunen skall ordnas. I avtalet kan för det första överenskommas om de frågor som kräver samstämmiga beslut av medlemskommunerna. Utöver detta finns det i princip två alternativ till hur det högsta beslutsfattandet i en samkommun kan ordnas: samkommunstämma eller ett organ av fullmäktigetyp. Om valsättet och förhållandet mellan kommunerna, t.ex. antalet av kommunerna valda medlemmar i organet och om antalet representanter i samkommunstämma samt om grunderna för röst-rätten bestäms i avtalet. I grundavtalet kan också överenskommas om att kvalificerad majoritet krävs i vissa frågor som nämns i avtalet. Genom kvalificerad majoritet kan påverknings-möjligheterna för de kommuner som deltar i

samkommunen med en annorlunda andel tryg- gas i viktiga frågor. Eventuellt kunde beslutanderätten ges till medlemskommunerna, men detta är dock ett mindre smidigt alternativ än kvalificerad majoritet.

I grundavtalet tas in bestämmelser om den politiska, språkliga och regionala representativiteten i organen. Detta innebär att det nuvarande systemet enligt 122 § 4 mom., som är svårtillämpat och ger rum för tolkning, frångås. Enligt detta system beräknas de politiska styrkeförhållandena i kommunalförbundens organ matematiskt. Det nya systemet, som baserar sig på ett avtal mellan kommunerna, betonar i högre grad än den nuvarande lagen medlemskommunernas ställning vid styrningen av samkommunen. Särskilt viktigt är det att man beaktar den politiska representativiteten och t.ex. de språkliga förhållandena hos befolkningen när organ väljs inom en samkommun som sköter vittsyftande och samhälleligt viktiga serviceuppgifter inom ett område.

Om innehållet i grundavtalet kan till dessa delar överenskommas rätt fritt. Ställning skall tas till vilka organ kravet på politisk representativitet skall gälla och på vilket sätt den skall genomföras. Om det i fråga om något organ har överenskommit om att politisk representativitet skall gälla, skall man sträva efter att genomföra sådan utgående från proportionalitetsprincipen i kommunallagen. I grundavtalet skall överenskommas om vem som representerar samkommunen och för dess talan. I avtalet skall också tas in bestämmelser om hur beslut fattas om rätten att teckna samkommunens namn. Om detta kan bestämmas i instruktionen eller ett organ kan ges befogenheter att besluta om saken.

I grundavtalet kan tas in också andra bestämmelser om grunderna för samkommunens förvaltning och verksamhet, om det inte överläts på samkommunens organ att besluta om dem.

I avtalet skall tas in nödvändiga bestämmelser om samkommunens ekonomi samt om granskning av dess förvaltning och ekonomi. I dem överenskomms bl.a. om medlemskommunernas andelar i samkommunens tillgångar och deras ansvar för samkommunens skulder. Dessutom skall i grundavtalet överenskommas om samkommunens finansiering och om utträde ur samkommunen, om avvikelser görs från arrangemangen enligt lagen. Om samkommunen har bara ett organ och inte heller samkom-

munstämman utövar den högsta beslutanderätten, utser medlemskommunerna revisorerna och beslutar om beviljande av ansvarsfrihet på det sätt som överenskomms i grundavtalet.

Enligt paragrafens 2 mom. sänds anmälan om grundande och upplösning av en samkommun till länsstyrelsen i det län där samkommunen har sin hemort. En samkommun anses ha blivit grundad när alla medlemskommunerna har godkänt avtalet och besluten har vunnit laga kraft. Anmälan är således enbart en bekräftelse. Länsstyrelsen kan med stöd av de allmänna tillsynsstadgandena ingripa i eventuella laglighetsfel som begåtts i samband med grundandet.

107 §. *Samkommunens rättshandlingsförmåga.* En samkommun är en särskild offentlig-rättslig juridisk person med rättshandlingsförmåga.

108 §. *Samkommunstämma.* Den högsta beslutanderätten i en samkommun utövas av samkommunstämman, om överenskommelse om detta görs i grundavtalet. Samkommunstämman är ett möte som ordnats på samma sätt som ett aktiebolags bolagsstämma, där de representanter som medlemskommunerna har valt beslutar om de viktigaste frågorna i samkommunen, såsom budgeten och beviljandet av ansvarsfrihet. Om samkommunstämmans uppgifter och befogenheter bestäms i grundavtalet. Antalet representanter och grunderna för röst-rätten fastställs i grundavtalet.

De representanter som en medlemskommun har valt till samkommunstämman är enligt lagens 8 § medlemskommunens förtroendevalda. Kommunstyrelsen i kommunen skall enligt 58 a § ge dem anvisningar om de frågor som kommer att behandlas vid stämman. Kommunen bestämmer vem som väljs till dess representant, och denne fungerar som ett slags ombud för kommunen vid samkommunstämman. Enligt lagen är anvisningarna inte absolut bindande, eftersom detta kunde leda till oskäliga svårigheter vid stämman. En representant vid stämman kan dock givetvis avvika från de anvisningar som han fått inför denna endast om omständigheterna förutsätter detta. En medlemskommun kan när den ger en representant anvisningar specificera anvisningarna genom en fullmakt eller ett protokollsutdrag. Avsikten är att representanterna väljs skilt till varje samkommunstämma, så att anvisningar samtidigt kan ges till dem. Representanternas mandattid bestäms enligt 22 § 1 mom.

Vid behov kan bestämmelser om samkommunståmmans verksamhet tas in i grundavtalet. Om den högsta beslutanderätten i samkommunen utövas av samkommunståmman, skall i samkommunen finnas ett organ som sköter den egentliga förvaltningen. Bestämmelser om detta organ skall tas in redan i grundavtalet.

Samkommunens uppgifter och stadgandena om ekonomi i kommunallagen förutsätter att samkommunståmma hålls minst två gånger per år.

109 §. *Samkommunens övriga organ.* I paragrafen stadgas om samkommunens övriga organ. Den högsta beslutanderätten i samkommunen kan utövas av medlemskommunerna genom deras beslut, av samkommunståmman, om vilken stadgats i föregående paragraf eller av det kollegiala organ om vilket överenskommits i grundavtalet. Om valet av organ, kommunernas andelar och antalet medlemmar överenskoms i samkommunens grundavtal. Organet kunde t.ex. kallas samkommunfullmäktige. I lagen tas inte heller ställning till namnet. Närmast kommer de benämningar på organ som används i kommunallagen i fråga.

Också i övrigt föreslås det knappa stadganden om samkommunens organisation. Om samkommunståmman utövar den högsta beslutanderätten, behövs det ett organ som representerar samkommunen, för dess talan och ingår avtal för dess räkning. I grundavtalet kan också tas in bestämmelser om huruvida samkommunen genom egna beslut kan tillsätta andra organ.

Vid ordnandet av förvaltningen kan avvikelser från principerna i kommunallagen på många punkter göras när samkommunen har bara ett sådant organ som avses i 1 mom. Detta kunde t.ex. utöver de uppgifter som ankommer på kommunfullmäktige sköta också de uppgifter som enligt kommunallagen ankommer på kommunstyrelsen.

110 §. *Sammansättningen av samkommunens organ.* Närmare bestämmelser om den politiska representativiteten i organen tas in i grundavtalet. I grundavtalet kan dessutom överenskommats om att till samkommunens högsta organ endast kan väljas fullmäktige från medlemskommunerna. För att det högsta organet skall ha tillräckligt fast anknytning till fullmäktige i primärkommunen kunde man, vilket det också i övrigt är skäl att eftersträva, komma överens om att medlemmarna och suppleanterna i det högsta organet i så stor utsträckning

som möjligt består av sådana förtroendevalda i medlemskommunerna som valts i kommunalvalet. Detta skulle understryka dessa förtroendevaldas politiska ansvar gentemot medlemskommunerna i samkommunen och mot väljarna samt utgöra en garanti för demokratin. Särskilt viktig är det att demokratin förverkligas i sådana samkommuner som sköter vittsyftande och samhälleligt betydelsefulla serviceuppgifter inom sitt område.

Stadgandena om valbarhet följer kommunallagens motsvarande stadganden om kommunalförbund. Valbar är i regel den som är valbar till förtroendeuppdrag i en medlemskommun.

111 §. *Samkommunens tjänsteinnehavare och arbetstagare.* En samkommun bör kunna fungera utan en tung personalorganisation. Enligt kommunallagen har samkommunen inga obligatoriska tjänster. Om en samkommun sköter sådana uppgifter som är obligatoriska för en kommun och som då de sköts av en kommun förutsätter att vissa tjänster inrättas, kan dessa tjänster inrättas också inom samkommunen. En samkommun får också i övrigt inrätta tjänster och anställa arbetstagare. Om dessa gäller då vad som stadgats eller bestämts om kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare, t.ex. beträffande pensionsskyddet för personalen.

Det bör vara möjligt att sköta samkommunens uppgifter så, att grundandet av en samkommun inte ökar antalet anställda inom kommunalförvaltningen. Därför bör en samkommun så smidigt som möjligt kunna använda kommunernas anställda för skötseln av sina uppgifter. Arrangemangen kan vidtas genom överenskommelser mellan medlemskommunerna och samkommunen. De arrangemang om vilka överenskoms ändrar dock inte på de berörda tjänsteinnehavarnas tjänstemannarättsliga ställning eller arbetstagarnas arbetsförhållande.

112 §. *Samkommunens finansiering.* Medlemskommunerna svarar så som överenskommit i grundavtalet för de av samkommunens utgifter som inte kan täckas på annat sätt.

De avgifter och ersättningar som uppstår för skötseln av uppgifterna kunde, om kommunerna kommer överens om detta, utgöra en central inkomstkälla. Kommunerna får själva avgöra i vilken utsträckning de använder samkommunens tjänster.

113 §. *Utträde ur samkommun.* Medlemskommunerna har rätt att utträda ur samkommu-

nen. Utträde är dock möjligt endast vid utgången av kommunfullmäktiges mandatperiod, om annat inte överenskommit i grundavtalet.

114 §. *Bringande av beslut till allmän känedom.* I paragrafen stadgas att de protokoll som myndigheterna i en samkommun för skall hållas framlagt för allmänheten. Samkommunstämmans och det högsta organets protokoll skall alltid hållas framlagt på en bestämd plats som är lämplig för ändamålet, t.ex. i samkommunens kansli, om ett sådant finns. Medlemskommunerna och deras medlemmar anses ha fått del av ett beslut den dag då protokollet har lagts fram till påseende i samkommunen. Innan protokollet läggs fram skall en kopia av det sändas till kommunstyrelsen i medlemskommunerna. I lagen stadgas dock inte, såsom om ett kommunalförbunds förbundsfullmäktige, att medlemskommunerna är skyldiga att hålla protokollet framme till påseende i kommunen och sända ett intyg över detta till samkommunen. Också till dessa delar föreslås systemet bli enklare.

Protokollen av de övriga myndigheterna i samkommunen behöver inte hållas framme till påseende. Samkommunstämmans eller det högsta organet i samkommunen kan dock bestämma att något organ eller någon annan beslutsfattare skall hålla sina protokoll framme till allmänt påseende. Ett organ kan också själv besluta om saken. I fråga om samkommunens övriga myndigheter är det tillräckligt om protokollen hålls framme till allmänt påseende på en sådan plats som nämns i 1 mom. Ingen kopia av protokollet behöver sändas till medlemskommunerna. Givetvis bör det tillses att tillräcklig information om besluten ges.

115 §. *Tillämpning i samkommuner av stadgandena om kommuner.* I en samkommuns verksamhet skall stadgandena om kommuner iaktas i tillämpliga delar. Beträffande samkommunens organ skall i tillämpliga delar gälla vad som i ovanstående paragrafer stadgas om motsvarande kommunala organ. Således skall t.ex. stadgandena om utövande och överföring av en kommuns beslutanderätt samt om ordningen för fattande av beslut tillämpas också på motsvarande organ i samkommunen. I denna paragraf hänvisas till de stadganden som gäller kommunens ekonomi samt granskning av förvaltning och ekonomi. Många av de stadganden som gäller kommunen lämpar sig dåligt för samkommunstämmans.

En samkommun skall t.ex. liksom kommu-

nerna ha en kassaförlagsfond som tryggar dess likviditet. Fonden skall vara tillräcklig för att garantera en störningsfri serviceproduktion.

Över samkommunens inkomster och utgifter samt tillgångar och skulder skall föras bok i form av dubbel bokföring och med iakttagande av god bokföringsred.

Närmare bestämmelser om samkommunens budget, drätsel och räkenskapsväsende samt övrig ekonomi meddelas i ekonomistadgan, som samkommunens högsta organ godkänner.

Samkommunen bestämmer också själv om upplåningen. Denna rätt kan i grundavtalet begränsas t.ex. till tillfälliga krediter som behövs för att trygga likviditeten.

Samkommunen har bara ett obligatoriskt organ. Om det inte finns andra organ och om den högsta beslutanderätten inte heller utövas av samkommunstämmans, skall medlemskommunerna alltid välja revisorerna och bevilja ansvarsfrihet så som närmare överenskommit i grundavtalet.

116—134 §§. Det föreslås att nya samarbetsstadganden för samkommunerna skall tas in i 106—115 §§. I övrigt upphävs stadgandena om ombudsstämman och kommunalförbunden i 116—134 §§ i kommunallagens nuvarande 11 kap., som gäller samarbetet.

136 §. *Underställning av beslut av mellankommunal ombudsstämma och förbundsfullmäktige.* Paragrafen föreslås bli upphävd. I förslaget 115 § hänvisas till 135 §, som är tillräcklig för myndigheterna i samkommunen. Också i 137 § görs de ändringar som behövs på grund av att samarbetsstadgandena ändras.

137 §. *Handläggning av underställt ärende.* I paragrafens 3 mom. har slopats omnämningarna om mellankommunal ombudsstämma och kommunalförbund. Besvärsmått i samkommunen har på samkommunstämmans eller det organs som nämns i 109 § 1 mom. vägnar den myndighet i samkommunen som de har bestämt.

140 §. *Besvär över beslut av samkommuns myndighet och kommuners gemensamma organ.* I paragrafen stadgas om anförande av besvär över beslut av samkommunen och sådana gemensamma organ för kommuner som nämns i 104 §. Besvärsmått i samkommunen har medlemskommunerna och deras medlemmar. Vid avtalsarrangemang har de kommuner som är parter i avtalet och deras medlemmar besvärsmått. Till besvärsmått hänförs sig 104 § 3

mom. och 114 §, vilka gäller hållande av protokollen framme till påseende.

141 §. *Besvärsmyndighet.* I paragrafens 1 mom. stadgas om vilken länsrätt som är behörig när det gäller besvär över ett beslut av en myndighet i samkommunen.

Enligt paragrafens 2 mom. söks ändring i ett beslut av en kommunal myndighet som nämns där hos kommunstyrelsen eller, om beslutet gäller ett ärende som enligt 63 § 2 mom. inte får överföras till kommunstyrelsen för behandling, hos länsrätten. Besvärerna är i båda fallen kommunalbesvär. Om ändringssökandet och besvärinstansen stadgas dock särskilt i fråga om vissa ärenden. Det särskilda stadgandet skall då enligt 6 § kommunallagen iakttas oberoende av om ärendet kan överföras till kommunstyrelsen för behandling eller inte. Besvärerna är i dessa fall förvaltningsbesvär.

Genom den föreslagna ändringen av 63 § 2 mom. ökar antalet särskilda ärenden som kan överföras till kommunstyrelsen. Genom den föreslagna 71 b § ges nämnder och direktioner motsvarande överföringsrätt. Avsikten är att ändring i ett beslut som kommunstyrelsen eller en nämnd eller direktion har fattat i ett överfört ärende söks som om ärendet inte hade överförts.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket de särskilda stadgandena om ändringssökande skall iakttas när besvär i de ovan nämnda fallen anförs över kommunstyrelsens eller en nämnds eller direktionens beslut. Paragrafens 4—6 mom. motsvarar nuvarande 3—5 mom.

Dessutom föreslås det att omnämningarna om kommunalförbund slopas i paragrafen.

142 §. *Besvärstid.* Det föreslås att i paragrafens 1 mom. slopas omnämningarna om kommunalförbundets förbundsstyrelse.

143 §. *Övriga stadganden om ändringssökande.* I paragrafens 2 mom. stadgas om kommunstyrelsens rätt att avge en förklaring med anledning av besvär som anförs över ett beslut av kommunfullmäktige. Det föreslås att den myndighet i en samkommun som samkommunstämmans eller samkommunens högsta organ bestämmer skall ha motsvarande rätt.

144 §. *Delgivning av beslut och fortsatta besvär.* Det föreslås att de ändringar som beror på ändringen av samarbetsstadgandena görs i paragrafens 1 mom.

145 §. *Allmän tillsyn av länsstyrelsen.* Det

föreslås att de ändringar som beror på ändringen av samarbetsstadgandena görs i paragrafen.

146 §. *Besluts verkställbarhet.* Den föreslagna möjligheten att överföra beslut av underställda myndigheter till nämnderna eller direktionerna inverkar också på beslutens verkställbarhet. Beslut som kan överföras kan inte verkställas innan det har bestämts att de inte överförs. Till paragrafens 2 mom. har gjorts ett tillägg på grund av nämndernas och direktionernas överföringsrätt.

En nämnd och en direktion kan dock liksom kommunstyrelsen på förhand ge tillstånd att verkställa nämnda beslut innan ett överföringsärende avgörs. Tillståndet kan vara av allmän karaktär. Om ett beslut är sådant att det på grund av ärendets natur eller för att det är brådskande genast måste verkställas, är detta också möjligt innan det har bestämts att ärendet inte överförs.

148 §. *Avskrift av eller utdrag ur handling samt lösen.* Det föreslås att i paragrafens 2 mom. görs en ändring som beror på att kommunalförbunden ersätts med samkommuner.

Ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft fr.o.m. ingången av följande kommunalvalsperiod, dvs. ingången av 1993.

När lagen träder i kraft ändras kommunalförbunden direkt med stöd av lagen till samkommuner. Ändringen har ingen omedelbar inverkan på kommunalförbundets rättsliga ställning eller deras rättigheter eller skyldigheter. Inte heller personalens rättsliga ställning påverkas. Kommunalförbundens grundstadgor ändras till grundavtal för samkommuner. Grundavtalen och ändringar i dem underställs inte längre länsstyrelserna.

Beträffande många arrangemang som i fråga om kommunalförbunden baserar sig på lag skall i samkommunen överenskommas i grundavtalet. T.ex. stadgas i 122 § 4 mom. i gällande kommunallag om de politiska styrkeförhållandena i kommunalförbundets organ. I lagen om specialiserad sjukvård (1062/89) och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/77) stadgas om begränsning av medlemkommunernas rösträtt. I samkommunerna kan om dessa frågor överenskommas i grundavtalet. I kommunalförbundens grundstadgor, som alltså ändras till grundavtal för samkommuner, finns inte nödvändigtvis bestämmelser om de ovan nämnda lagstadgade frågorna.

Utgångspunkten är att verksamheten i samkommunerna fortsätter i enlighet med de nuvarande stadgandena och bestämmelserna tills annat överenskoms i grundavtalet. Därför stadgas i ikraftträdelsestadgandets 2 mom. också att den nuvarande lagstiftningen om kommunalförbund skall tillämpas på frågor om vilka skall överenskommas i grundavtalet tills överenskommelse har träffats i avtalet.

I den övriga lagstiftningen hänvisas på ett flertal ställen till kommunalförbunden. På samkommunerna skall på motsvarande sätt tillämpas vad som på annat ställe i lag stadgas om kommunalförbund. Detta skall dock inte gälla stadgandena om samarbetsformerna, dvs. de frågor beträffande vilka för samkommunens del stadgas i 11 kap. kommunallagen.

Enligt 7 § lagen om specialiserad sjukvård indelas landet i sjukvårdsdistrikt för ordnande av specialiserad sjukvård. Enligt lagens 8 § är kommunerna inom ett sjukvårdsdistrikt medlemmar i ett kommunalförbund för distriktet. Enligt 6 § lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda indelas landet i specialomsorgsdistrikt, vilkas områden bestäms av statsrådet. Distriktets kommuner är medlemmar i kommunalförbundet för specialomsorgsdistriktet. I 18 § byggnadslagen stadgas om regionplaneområden, om vilka statsrådet beslutar. Enligt lagens 19 § är kommunerna inom området medlemmar i ett för regionplaneringen bildat kommunalförbund (regionplansförbund) eller i ett kommunalförbund som avses i 125 § 1 mom. kommunallagen.

En kommun skall enligt lagen vara medlem i de ovan nämnda kommunalförbunden. Kommunalförbunden har också ett i lagen fastställt område. Enligt ikraftträdelsestadgandets 5 mom. inverkar det faktum att kommunalförbunden ändras till samkommuner inte på stadgandena om distriktsindelning i de ovan nämnda lagarna. Kommunerna skall också efter att lagen har trätt i kraft vara medlemmar i motsvarande samkommun. I de samkommuner som avses i stadgandet och som har många medlemskommuner är det också nödvändigt att underlätta ändringar av grundavtalet. I dessa samkommuner kan grundavtalet ändras om två tredjedelar av medlemskommunerna understöder ändringen.

Utgångspunkten i fråga om stadgandena om samkommuner är att en samkommuns förvaltning skall kunna ordnas på det sätt som stadgas i 11 kap. kommunallagen. Till statsan-

delsreformen hänför sig ett lagförslag om kommunernas undervisningsförvaltning. Lagen avses träda i kraft samtidigt som den lag som föreslås här. Med kommunernas undervisningsverksamhet avses enligt 1 § förslaget till lag om kommunernas undervisningsförvaltning verksamhet enligt grundskolelagen (476/83), gymnasielagen (477/83), lagen om kvällsgymnasier (478/83) och lagen om yrkesläroanstalter (487/87) samt lagen om medborgarinstitut och lagen om grundundervisning i konst, vilka föreslås bli stiftade i samma sammanhang, och lagen om musikläroanstalter med statsmedel (402/87). I ikraftträdelsestadgandet till föreliggande lag föreslås stadgat att när en samkommun sköter uppgifter inom utbildningsväsendet enligt nämnda lagar, skall på den på motsvarande sätt tillämpas vad som i lagen om kommunernas undervisningsförvaltning stadgas om en tvåspråkig kommuns organ. Enligt dess föreslagna 2 § skall en tvåspråkig kommun ha ett kollegialt organ för vardera språkgruppen eller ett gemensamt organ med särskilda avdelningar.

Med stöd av ikraftträdelsestadgandets 7 mom. kan åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas redan innan den trätt i kraft. Medlemskommunerna i den samkommun som skall grundas kan godkänna grundavtalet redan innan lagen trätt i kraft och börja följa avtalet genast när ikraftträdandet är ett faktum.

1.2. Lagen om kommunindelning

2 a §. *Förutsättningar för totalsammanslagning.* Det föreslås att till lagen fogas ett stadgande enligt vilket statsrådet kan förkasta en gemensam framställning om sammanslagning från kommunerna endast om ett vägande allmänt intresse kräver detta. I dessa fall ersätter kommunernas gemensamma ansökan i regel de allmänna förutsättningarna enligt 2 § lagen om kommunindelning. För att förhindra totalt oändamålsenliga kommunsammanslagningar har statsrådet förbehållits rätten att förkasta framställningar i detta syfte.

Det föreslås att om totalsammanslagning inte kan fattas förvaltningsbeslut när en kommun motsätter sig sammanslagningen. Därö kan stadgas särskilt genom lag.

3 §. *Särskilda förutsättningar för partiell sammanslagning.* Om totalsammanslagningar

mot en kommuns vilja kan inte fattas förvaltningsbeslut. Därför inskränks tillämpningsområdet för de särskilda förutsättningarna enligt 3 § till partiella sammanslagningar. Vid bedömningen av det vägande allmänna intresset bör det också beaktas att en kommun vars område minskar bibehåller sin livskraft också efter sammanslagningen.

4 §. *Anhängiggörandet.* Det föreslås att länsstyrelsens rätt att göra framställningar i ärenden som gäller kommunindelning slopas. Det föreslås att rätten att göra framställningar i ärenden som gäller totalsammanslagning begränsas till kommunfullmäktige i de kommuner som är parter. Inrikesministeriet har dock fortfarande rätt att ta initiativ i alla slags ärenden som gäller kommunindelning.

8 a—8 c §§. Det föreslås att paragraferna, som gäller de planer för lokalförvaltningens service som skall uppgöras vid kommunsammanslagning, behandlingen av planerna och planernas bindande verkan, upphävs.

15 b §. *Införande av områdesförvaltning.* En utvidgning av stadgandet om införande av

områdesförvaltning för en viss tid föreslås. Det föreslås att kommunfullmäktige skall ha rätt att besluta att områdesförvaltningen tills vidare skall fortsätta också efter den utsatta tiden.

49 §. *Sökande av ändring i statsrådets, inrikesministeriets och länsstyrelsens beslut.* Det föreslås att hänvisningen till 41 § 2 mom. i paragrafens 4 mom. korrigeras.

Ikraftträdelsestadgande. Avsikten är att lagen skall träda i kraft fr.o.m. ingången av 1993. Sådana ärenden som gäller kommunindelning och som är anhängiga då lagen träder i kraft skall behandlas och avgöras enligt de stadganden som gällde när lagen trädde i kraft.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft vid ingången av inkommande kommunvalsperiod, dvs. ingången av 1993.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om ändring av kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i kommunallagen av den 10 december 1976 (953/76) 50, 116—122, 122 a, 123—134 och 136 §§,

av dessa lagrum 118 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 12 januari 1990 (25/90), 122 och 136 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom lag av den 14 december 1990 (1122/90), 122 a § sådan den lyder i lag av den 11 juli 1986 (529/86), 123 och 131 §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 14 december 1990, 126 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 5 juni 1981 (388/81), 129 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag och nämnda lag av den 14 december 1990, 130 § sådan den lyder i nämnda lag av den 5 juni 1981, 134 § sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag och nämnda lagar av den 12 januari och den 14 december 1990 samt 136 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag,

ändras 8 § 1 mom., rubriken för 11 § och 11 § 2 mom., 54 § 2 mom., 58 a §, 61, 63 och 71 a §§, 87 § 2 mom., 95 § 2 mom., 103—111 och 113—115 §§, 137 § 3 mom., 140 och 141 §§, 142 § 1 mom., 143 § 2 mom., 144 § 1 mom., 145 §, 146 § 2 mom. och 148 § 2 mom.,

av dessa lagrum 11 § 2 mom., 58 a, 61 och 71 a §§, 87 § 2 mom., 137 § 3 mom. och 146 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 14 december 1990, 63, 104 och 140 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom sistnämnda lag, 103 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 12 januari 1990, 141 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 10 mars 1989 (244/89) och nämnda lag av den 5 juni 1981 samt 144 § 1 mom. och 148 § 2 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, samt

fogas till lagen en ny 7 a §, till 11 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 14 december 1990, ett nytt 3 mom., till 56 § ett nytt 4 mom., till lagen en ny 71 b §, till 80 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 14 december 1990, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., samt till lagen en ny 112 § i stället för den 112 § som upphävts genom nämnda lag av den 14 december 1990 som följer:

7 a §

Kommuns affärsverk

Kommunfullmäktige kan besluta att kommunen skall ha affärsverk som idkar förelse och på vilka skall tillämpas vad som i denna lag stadgas om en kommuns affärsverk.

8 §

Förtroendevalda, tjänsteinnehavare och arbetstagare

Kommunala förtroendevalda är fullmäktige som valts till medlemmar i kommunfullmäktige, representanter som valts till samkommunstyrelsen och medlemmar som valts till det organ som avses i 109 § 1 mom. samt medlemmarna i kommunstyrelsen, nämnder, direktorier och kommittéer liksom även revisorer och övriga personer som valts till ett kommunalt förtroendeuppdrag. En kommunal tjänsteinnehavare som på tjänstens vägnar enligt lag eller en kommunal stadga är medlem av ett

kommunalt organ anses dock inte heller i denna uppgift vara förtroendevald.

11 §

Överföring och vidareöverföring av beslutanderätt

Vad som sägs i 1 mom. gäller inte

1) ärenden i vilka fullmäktige enligt ett uttryckligt stadgande i lag skall fatta beslut,

2) ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet för någon annans skuld, samt

3) överlåtelse av fast egendom, med undantag av byggnadstomter och ärenden som regleras genom byggnadslagstiftningen.

Genom beslut av kommunfullmäktige kan en myndighet som nämns i 1 mom. ges rätt att genom sitt beslut överföra ett ärende som enligt en stadga eller taxa ankommer på den till en underlydande myndighet för avgörande.

54 §

Sammansättning och mandattid

Kommunfullmäktige väljer medlemmarna och suppleanterna för en tid som motsvarar dess mandattid, om inte fullmäktige har beslutat att tiden skall vara kortare.

56 §

Kommundirektör

Om kommundirektörens avgång och om disciplinär bestraffning av honom bestäms i kommunens tjänstestadga. Kommunfullmäktige kan utan hinder av bestämmelserna i tjänstestadgan också säga upp kommundirektören om uppsägningen understöds av två tredjedelar av de fullmäktige som är närvarande.

58 a §

Anvisningar till kommunens representanter

Kommunstyrelsen skall vid behov ge dem som företräder kommunen i olika samfunds, anstalters och stiftelsers förvaltningsorgan samt vid samkommunstämma liksom även medlemmarna i det organ i samkommunen som nämns i 109 § 1 mom. anvisningar om hur de skall ställa sig till de frågor som behandlas.

61 §

Överföring och vidareöverföring av kompetens

En sektion inom kommunstyrelsen, ordföranden i kommunstyrelsen och i en sektion samt kommundirektören, en biträdande kommundirektör och någon annan tjänsteinnehavare som är underställd kommunstyrelsen kan i instruktionen och i någon annan stadga eller taxa som avses i 11 § 1 mom. ges rätt att avgöra i stadgan eller taxan nämnda ärenden som ankommer på kommunstyrelsen. Ärenden som gäller framställning till kommunfullmäktige eller tillämpning av 59 § skall dock alltid behandlas av kommunstyrelsen.

Genom beslut av kommunfullmäktige kan en myndighet som nämns i 1 mom. ges rätt att överföra ett ärende som enligt en stadga eller taxa ankommer på den till en underlydande myndighet för avgörande.

Över beslut som förtroendevalda eller

tjänsteinnehavare fattar med stöd av 1 eller 2 mom. skall föras protokoll, om inte beslutet är av den arten att protokoll är onödigt. På besluten och protokollet tillämpas 27 § 6 mom. och 32 §.

63 §

Överföring av ärende till behandling i kommunstyrelse

Kommunstyrelsen eller dess ordförande, kommundirektören eller en biträdande kommundirektör kan överföra ett ärende som avgjorts av en nämnd eller av en direktion under kommunstyrelsen för behandling i kommunstyrelsen. Överföringen skall ske inom den tid som nämns i instruktionen, dock senast inom den tid inom vilken besvär över beslutet skall anföras. Kommunstyrelsen kan upphäva eller ändra beslutet i ett överfört ärende eller återförvisa ärendet för ny behandling.

Överförs får inte

1) ärenden som enligt lag eller med stöd av lag enligt förordning skall avgöras av centralvalnämnden, en valnämnd eller valbestyrelse eller en förmyndarnämnd,

2) beslut som fattats genom tillstånds-, anmälnings-, tillsyns- eller förrättningsförfarande enligt lag eller förordning, samt

3) beslut som inom hälso- och sjukvården eller socialväsendet gäller enskilda individer.

På beslut som en sektion, förtroendevald eller tjänsteinnehavare som avses i 61 § fattar med stöd av nämnda paragraf tillämpas på motsvarande sätt 1 och 2 mom.

71 a §

Överföring och vidareöverföring av befogenheter

En sektion, ordföranden i en nämnd eller sektion samt en tjänsteinnehavare som är underställd nämnden kan i instruktionen eller i någon annan stadga eller taxa som avses i 11 § 1 mom. ges rätt att avgöra på nämnden ankommande ärenden som avses i stadgan eller taxan. Framställning i ett ärende som skall avgöras av kommunfullmäktige skall dock alltid behandlas i nämnden.

Genom beslut av kommunfullmäktige kan en myndighet som nämns i 1 mom. ges rätt att överföra ett ärende som enligt en stadga eller taxa ankommer på den till en underlydande myndighet för avgörande.

På beslut som en förtroendevald eller en

tjänsteinnehavare fattar med stöd av 1 eller 2 mom. tillämpas på motsvarande sätt 61 § 3 mom.

71 b §

Överföring av ärenden till en nämnd för behandling

En nämnd eller dess ordförande kan överföra ett ärende som avgjorts av en under nämnden lydande myndighet till nämnden för behandling. Överföringen skall ske inom den tid som kommunfullmäktige bestämmer. I övrigt tillämpas på överföringen på motsvarande sätt vad som stadgas om överföring av ett ärende för behandling i kommunstyrelsen.

80 §

Budget samt inkomster och utgifter

Kommunfullmäktige kan besluta att i kommunens budget som utgift eller inkomst skall tas upp

1) skillnaden mellan utgifterna och inkomsterna inom ett uppgiftsområde som avgränsats i beslutet, eller

2) ett affärsverks resultat.

-----

87 §

Upplåning

Kommunstyrelsen eller en sektion inom den, en tjänsteinnehavare som är underställd kommunstyrelsen eller ett organ som tillsatts i ett affärsverk eller en tjänsteinnehavare eller arbetstagare som är underställd detta organ kan i instruktionen ges rätt att ta upp lån inom de gränser som fullmäktige har angivit i budgeten eller i ett särskilt beslut.

95 §

Revisorernas berättelse

Över anmärkningar som framställts i revisorernas berättelse skall kommunstyrelsen begära förklaring av dem som saken gäller samt avge sitt utlåtande. Dessa skall tillsammans med revisionsberättelsen tillställas kommunfullmäk-

tige för behandling senast inom september månad.

11 kap.

Samarbete mellan kommuner

103 §

Samarbetsformer

Kommuner kan med stöd av avtal sköta sina uppgifter tillsammans.

Genom avtal kan en kommun ombetros att sköta en uppgift för en eller flera andra kommuners räkning. Likaså kan det överenskommas om att uppgiften skall skötas av en samkommun.

Också uppgifter som enligt lag skall skötas av en kommun eller av flera kommuner tillsammans kan utan hinder av vad som på annat ställe i lag stadgas om samarbetsformerna skötas av en samkommun som grundats av kommunerna i fråga. Likaså kan det överenskommas om att dessa uppgifter skall skötas av en annan kommun eller av en samkommun som grundats av andra kommuner.

104 §

Gemensamt organ

När en kommun med stöd av ett avtal sköter en uppgift för en eller flera andra kommuners räkning, kan det överenskommas om att en del av medlemmarna i det organ i denna kommun som skall sköta uppgiften skall utses av de andra kommunerna.

Medlemmar i organet kan de personer vara som är valbara till motsvarande organ i de kommuner som saken gäller.

Organets protokoll skall, när det framläggs till allmänt påseende, hållas till påseende enligt 32 § i alla kommuner som är parter i avtalet.

105 §

Skiljemannaförfarande

I ett avtal om samarbete kan bestämmas att meningsskiljaktigheter som föranleds av avtalet skall avgöras i den ordning som stadgas för skiljemannaförfarande.

106 §

Grundavtal för samkommun

En samkommun grundas genom ett avtal

mellan kommunerna, vilket godkänns av kommunfullmäktige (*grundavtal*).

I grundavtalet skall nämnas samkommunens namn, hemort, grunderna och samkommunens uppgifter.

I grundavtalet skall överenskommas om

1) hur beslutsfattandet i samkommunen ordnas,

2) medlemmarnas i samkommunens organ eller representanternas vid samkommunstämmans antal och grunderna för rösträtten,

3) uppgifterna och befogenheterna för en eventuell samkommunstämma,

4) i vilka proportioner de olika grupperna i medlemskommunernas fullmäktige skall vara företrädna när samkommunens organ väljs,

5) vilket av samkommunens organ som bevakar samkommunens intressen, representerar samkommunen och ingår avtal för dess räkning samt på vilket sätt beslut fattas om rätten att teckna samkommunens namn,

6) medlemskommunernas andelar i samkommunens tillgångar och deras ansvar för samkommunens skulder samt andra ärenden som gäller samkommunens ekonomi,

7) granskning av samkommunens förvaltning och ekonomi, samt

8) förfarandet vid upplösning och likvidation av samkommunen.

I grundavtalet kan också överenskommas att för beslutsfattandet i ärenden som bestäms i avtalet krävs kvalificerad majoritet.

Anmälan om grundande och upplösning av en samkommun skall göras till länsstyrelsen i det län där samkommunen har sin hemort. Till anmälan skall fogas en kopia av grundavtalet och av kommunfullmäktiges beslut om godkännande av avtalet.

107 §

Samkommunens rättshandlingsförmåga

En samkommun kan förvärva rättigheter och ingå förbindelser samt föra talan i domstolar och hos andra myndigheter.

108 §

Samkommunstämma

I grundavtalet kan det överenskommas om att medlemskommunerna utövar beslutanderätt vid en samkommunstämma, till vilken de väljer sina representanter.

Samkommunstämma hålls minst två gånger om året.

109 §

Samkommunens övriga organ

Har en samkommun ingen samkommunstämma, utövas den högsta beslutanderätten i samkommunen av det kollegiala organ om vilket överenskommit i grundavtalet.

En samkommun kan ha också andra organ enligt vad som bestäms i grundavtalet.

110 §

Sammansättningen av samkommunens organ

I grundavtalet kan det överenskommas om att medlemmarna och suppleanterna i det organ som avses i 109 § 1 mom. skall vara fullmäktige i medlemskommunerna.

Valbar till medlem i en samkommuns kollegiala organ är den som enligt 17 § är valbar till förtroendeuppdrag inom någon av samkommunens medlemskommuner, dock inte personer som nämns i 40 § 1 mom. 1 punkten eller samkommunens tjänsteinnehavare eller arbetstagare i arbetsavtalsförhållande av bestående natur.

111 §

Samkommunens tjänsteinnehavare och arbetstagare

Angående tjänsteinnehavarna och arbetstagarerna gäller i tillämpliga delar vad som i 7 kap. eller annars stadgas eller bestäms om kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare.

112 §

Finansiering av samkommun

För finansiering av sådana utgifter i samkommunen som inte kan täckas på något annat sätt svarar medlemskommunerna på det sätt som de överenskommit i grundavtalet.

113 §

Utträde ur samkommun

En medlemskommun får utträda ur samkommunen. Har något annat inte överenskommit, kan utträdet ske vid utgången av kommunfullmäktiges mandattid, om medlemskommunen har meddelat om utträde före

utgången av kalenderåret före mandatperiodens slut.

114 §

Bringande av beslut till allmän kännedom

Protokollet från en samkommunstämma eller av det organ som avses i 109 § 1 mom. jämte därtill fogad besvärсанvisning skall, sedan det justerats, hållas framlagt för allmänheten på en av samkommunstämman eller av det ovan nämnda organet fastställd plats. Innan protokollet läggs fram skall en kopia av det sändas till kommunstyrelsen i varje medlemskommun. Medlemskommunerna och deras medlemmar anses ha fått del av besluten i protokollet den dag då protokollet lagts fram.

Protokoll av en annan myndighet som hör till samkommunen skall hållas framlagt enligt 1 mom., om samkommunstämman eller det organ som avses i 109 § 1 mom. så beslutar, eller om myndigheten anser det nödvändigt.

115 §

Tillämpning i samkommuner av stadgandena om kommuner

Angående samkommuner gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om kommuner i 4 §, 5 § 2 mom., 6, 8, 9, 11 och 12 §§, 18—24 §§, 3 kap., 42—46 §§, 49 §, 53 §, 58—68 §§, 69 § 1 mom., 70—73 §§, 80 §, 82 § 2 mom., 83 §, 86—88 §§, 90 § 2 och 3 mom., 91 §, 135 §, 137—139 §§, 141—144 §§ samt 146 och 147 §§.

Har en samkommun inga andra kollegiala organ än det som avses i 109 § 1 mom., utser medlemskommunerna revisorerna samt beslutar om beviljande av ansvarsfrihet så som överenskomms i grundavtalet. I övrigt skall 92—97 §§ iakttas i tillämpliga delar.

137 §

Handläggning av underställt ärende

Har ett underställt ärende inte upptagits till prövning eller ett beslut inte fastställts, får den myndighet som fattat beslutet anföra besvär. Samma rätt har på kommunfullmäktiges vägnar kommunstyrelsen och, i fråga om en samkommun, på samkommunstämman eller det i 109 § 1 mom. nämnda organets vägnar den myndighet som de har bestämt.

140 §

Besvär över beslut av en samkommuns myndighet och kommuners gemensamma organ

Vad som stadgas i 139 § tillämpas också på sökande av ändring i beslut av en samkommuns myndighet så, att samkommunens medlemskommuner och deras medlemmar har besvärsrätt på de grunder som anges i nämnda paragrafs 2 mom.

Ändring i beslut av ett sådant gemensamt organ som avses i 104 § får med stöd av 139 § 2 mom. sökas av en kommun som är part i avtalet och av dess medlemmar.

141 §

Besvärsmyndighet

Besvär anförs hos länsrätten, om inte något annat stadgas nedan. Vid besvär över ett beslut av en samkommuns myndighet är länsrätten i det län där samkommunen har sin hemort behörig.

Besvär över beslut av en nämnd och direktion anförs hos kommunstyrelsen. Detsamma gäller besvär över sådana beslut av ordföranden i en kommunstyrelse, nämnd eller direktion eller ordföranden för en av deras sektioner samt av en kommunal tjänsteinnehavare vilka fattats med stöd av beslutanderätt som anförtrots honom. Över beslut i ärenden som avses i 63 § 2 mom. anförs dock besvär hos länsrätten.

Vad som på annat ställe i lag särskilt stadgas om sökande av ändring i beslut av kommunala myndigheter skall också tillämpas när kommunstyrelsen med stöd av 63 § eller en nämnd eller direktion med stöd av 71 b § har överfört ett ärende till sig för behandling.

Besvär över kommunfullmäktiges beslut får anföras hos kommunstyrelsen.

Över kommunstyrelsens beslut med anledning av besvär får ändring sökas hos länsrätten genom besvär.

Besvär över beslut som skall underställas en statlig myndighet anförs hos underställningsmyndigheten.

142 §

Besvärstid

Då ändring söks hos kommunstyrelsen är

besvärstiden 14 dagar. Då besvär anförs hos länsrätten är besvärstiden 30 dagar.

143 §

Övriga stadganden om ändringsökande

Kommunstyrelsen får, om den i kommunstyrelsens instruktion har getts rätt därtill, avge en förklaring med anledning av besvär som anförts över ett beslut av kommunfullmäktige. Motsvarande rätt i fråga om en samkommun har den myndighet som samkommunstämmen eller det organ som nämns i 109 § 1 mom. har bestämt.

144 §

Delgivning av beslut och fortsatta besvär

Kommunstyrelsen eller ifrågavarande myndighet i samkommunen skall se till att länsrättens utslag utan dröjsmål tillkännages genom anslag på kommunens, samkommunens eller de ifrågavarande kommunernas anslagstavla för offentliga kungörelser.

145 §

Allmän tillsyn av länsstyrelsen

Länsstyrelsen skall se till att kommunernas och samkommunernas förvaltning och ekonomi sköts i enlighet med gällande lagar. Länsstyrelsen har rätt att av kommunerna och samkommunerna få de uppgifter och utredningar som den behöver.

I fråga om en sådan samkommun vars medlemmar består av kommuner från olika län ankommer den tillsyn som avses i 1 mom. på länsstyrelsen i det län där samkommunen har sin hemort.

146 §

Besluts verkställbarhet

Beslut i ett ärende som kan överföras till kommunstyrelsen eller en nämnd eller direktion för behandling får dock inte verkställas förrän det har framgått att ärendet inte överförs. Om beslutet på grund av ärendets natur eller brådskande beskaffenhet bör verkställas genast eller om den myndighet som har rätt att

överföra ärendet har gett sitt tillstånd, får beslutet likväl verkställas.

148 §

Avskrift av eller utdrag ur handling samt lösen

Kommunfullmäktige beslutar om de grunder enligt vilka lösen för handlingar skall betalas. Det får inte bestämmas att lösen skall uppbäras när ett beslut genom protokollsutdrag delges den som saken gäller, om inte beslutet gäller tillstånd eller annat godkännande som enligt lag skall sökas för någon åtgärd eller för att den inte skall vidtas. Vad som sagts här skall på motsvarande sätt tillämpas på samkommuner.

Denna lag träder i kraft den 19 .

Kommunalförbunden ändras vid ikraftträdandet till samkommuner. Ett kommunalförbunds grundstadga gäller efter att lagen trätt i kraft som ett grundavtal för en samkommun enligt denna lag. Har i grundavtalet inte överenskommit om en fråga om vilken enligt 106 § skall överenskommas i avtalet, skall de stadganden om kommunalförbund som gällde när denna lag trädde i kraft iaktas i tillämpliga delar.

Tjänsteinnehavarna och arbetstagarna i ett kommunalförbund blir tjänsteinnehavare och arbetstagare i motsvarande samkommun när denna lag träder i kraft.

Vad som i någon annan lag stadgas om kommunalförbund skall utan hinder av denna lag tillämpas på samkommunerna, med undantag av stadgandena om samarbetsformer.

Skall en kommun enligt lag vara medlem av ett kommunalförbund inom något verksamhetsområde och på ett visst område, skall kommunen efter att lagen har trätt i kraft också vara medlem i motsvarande samkommun. Grundavtalet i dessa samkommuner kan ändras om minst två tredjedelar av medlemmommunerna understöder ändringen.

När en samkommun sköter uppgifter inom utbildningsväsendet skall på den på motsvarande sätt tillämpas vad som i lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/) stadgas om en tvåspråkig kommuns organ.

När en samkommun sköter uppgifter inom specialiserad sjukvård skall på den på motsvarande sätt tillämpas vad som i lagen om specialiserad sjukvård (1062/89) stadgas om

organen i ett kommunalförbund som omfattar kommuner med olika språk och tvåspråkiga kommuner.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om kommunindelning

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 21 januari 1977 om kommunindelning (73/77) 8 a—8 c §§, sådana de lyder, 8 a § i lag av den 17 juni 1988 (559/88) samt 8 b och 8 c §§ ändrade genom sistnämnda lag och lag av den 15 juni 1990 (556/90),

ändras 3 § och 4 § 1 mom., ändras 15 b § 1 och 3 mom. samt rubriken för 49 § och 49 § 4 mom., av dessa lagrum 15 b § 1 och 3 mom. sådana de lyder i ovan nämnda lag av den 17 juni 1988, samt

fogas till lagen en ny 2 a § samt till 4 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

2 a §

Förutsättningar för totalsammanslagning

När kommuners fullmäktige tillsammans föreslår kommunsammanslagning, skall ändringen i kommunindelningen i detta syfte utan hinder av 2 § verkställas enligt förslaget, om inte ett vägande allmänt intresse kräver att förslaget förkastas.

Motsätter sig fullmäktige i en kommun som upplösningen eller bildandet av en ny kommun skulle komma att gälla en sådan ändring, skall bestämmelse om verkställighet av ändringen inte utfärdas.

3 §

Särskilda förutsättningar för partiell sammanslagning

Motsätter sig fullmäktige i en kommun att kommunens område minskas eller utvidgas, får ändringen av området genomföras endast om det kan anses att ett vägande allmänt intresse kräver detta.

4 §

Anhängiggörandet

Framställning om sådan ändring i kommunindelningen som innebär att en kommun upplöses genom att den ansluts till en annan

kommun eller genom att den sammanslås med en annan kommun till en ny kommun kan göras endast av kommunfullmäktige i den kommun som ändringen skulle komma att gälla. I övriga fall kan framställning om ändring i kommunindelningen göras av en kommunmedlem eller kommunfullmäktige. Framställningen skall tillställas inrikesministeriet.

Ett ärende som gäller ändring i kommunindelningen kan också anhängiggöras på initiativ av inrikesministeriet.

15 b §

Införande av områdesförvaltning

Statsrådet kan på gemensam framställning av de kommuner som berörs av en ändring i kommunindelningen, med avvikelse från gällande stadganden, bestämma att områdesförvaltning för en viss tid införs på ett område som ansluts till en annan kommun eller till en ny kommun som skall bildas.

Kommunfullmäktige kan efter att den tid som avses i 1 mom. har gått ut besluta att områdesförvaltningen skall fortsätta tills vidare.

49 §

*Sökande av ändring i statsrådets, inrikes-
ministeriets och länsstyrelsens beslut*

— — — — —
I sådana beslut av en länsstyrelse som avses
i 41 § 2 mom. får ändring dock inte sökas
genom besvär.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Vid handläggning och avgörande av ärenden
som gäller ändring i kommunindelningen och
som är anhängiga vid inrikesministeriet när
denna lag träder i kraft skall de stadganden
som gäller vid ikraftträdandet iakttas.

Helsingfors den 27 maj 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Inrikesminister *Mauri Pekkarinen*

1.

Lag

om ändring av kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i kommunallagen av den 10 december 1976 (953/76) 50, 116—122, 122 a, 123—134 och 136 §§,

av dessa lagrum 118 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 12 januari 1990 (25/90), 122 och 136 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom lag av den 14 december 1990 (1122/90), 122 a § sådan den lyder i lag av den 11 juli 1986 (529/86), 123 och 131 §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 14 december 1990, 126 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 5 juni 1981 (388/81), 129 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag och nämnda lag av den 14 december 1990, 130 § sådan den lyder i nämnda lag av den 5 juni 1981, 134 § sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag och nämnda lagar av den 12 januari och den 14 december 1990 samt 136 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag,

ändras 8 § 1 mom., rubriken för 11 § och 11 § 2 mom., 54 § 2 mom., 58 a §, 61, 63 och 71 a §§, 87 § 2 mom., 95 § 2 mom., 103—111 och 113—115 §§, 137 § 3 mom., 140 och 141 §§, 142 § 1 mom., 143 § 2 mom., 144 § 1 mom., 145 §, 146 § 2 mom. och 148 § 2 mom.,

av dessa lagrum 11 § 2 mom., 58 a, 61 och 71 a §§, 87 § 2 mom., 137 § 3 mom. och 146 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 14 december 1990, 63, 104 och 140 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom sistnämnda lag, 103 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 12 januari 1990, 141 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 10 mars 1989 (244/89) och nämnda lag av den 5 juni 1981 samt 144 § 1 mom. och 148 § 2 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, samt

fogas till lagen en ny 7 a §, till 11 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 14 december 1990, ett nytt 3 mom., till 56 § ett nytt 4 mom., till lagen en ny 71 b §, till 80 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 14 december 1990, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., samt till lagen en ny 112 § i stället för den 112 § som upphävts genom nämnda lag av den 14 december 1990 som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

Kommuns affärsverk

Kommunfullmäktige kan besluta att kommunen skall finnas affärsverk som idkar rörelse och på vilka skall tillämpas vad som i denna lag stadgas om en kommuns affärsverk.

8 §

Förtroendevalda, tjänsteinnehavare och arbetstagare

Kommunala förtroendevalda är till medlemmar i kommunfullmäktige valda fullmäktige, till mellankommunal ombudsstämman valda ombud och till kommunalförbunds förbudsfullmäktige valda medlemmar samt medlemmarna

8 §

Förtroendevalda, tjänsteinnehavare och arbetstagare

Kommunala förtroendevalda är fullmäktige som valts till medlemmar i kommunfullmäktige, *representanter som valts till samkommun-stämman och medlemmar som valts till det organ som avses i 109 § 1 mom.* samt medlemmarna i

Gällande lydelse

i kommunstyrelsen, nämnder, direktioner och kommittéer liksom även revisorer och övriga till kommunalt förtroendeuppdrag valda personer. Kommunal tjänsteinnehavare, som på tjänstens vägnar enligt lag eller kommunal stadga är medlem av kommunalt organ, anses dock inte heller i denna uppgift vara förtroendevald.

11 §

Överföring av beslutanderätt

Vad som sägs i 1 mom. gäller inte

- 1) ärenden i vilka fullmäktige enligt ett uttryckligt stadgande i lag skall fatta beslut,
- 2) ärenden vilkas avgörande kräver kvalificerad majoritet samt
- 3) överlåtelse av fast egendom, med undantag av byggnadstomter och ärenden som regleras genom byggnadslagstiftning.

50 §

Kvalificerad majoritet

För fattande av beslut kräves, att åtminstone två tredjedelar av de närvarande fullmäktige biträder beslutet i ärenden som rör:

- 1) beviljande av nytt anslag eller höjning av tidigare anslag;
- 2) inrättande av ny tjänst; eller
- 3) ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet.

54 §

Sammansättning och mandattid

Kommunfullmäktige väljer medlemmarna och suppleanterna för en mandattid om två år, vilken börjar eller upphör samtidigt med fullmäktiges mandattid.

Föreslagen lydelse

kommunstyrelsen, nämnder, direktioner och kommittéer liksom även revisorer och övriga personer som valts till ett kommunalt förtroendeuppdrag. En kommunal tjänsteinnehavare som på tjänstens vägnar enligt lag eller en kommunal stadga är medlem av ett kommunalt organ anses dock inte heller i denna uppgift vara förtroendevald.

11 §

Överföring och vidareöverföring av beslutanderätt

Vad som sägs i 1 mom. gäller inte

- 1) ärenden i vilka fullmäktige enligt ett uttryckligt stadgande i lag skall fatta beslut,
- 2) ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet för någon annans skuld, samt
- 3) överlåtelse av fast egendom, med undantag av byggnadstomter och ärenden som regleras genom byggnadslagstiftningen.

Genom beslut av kommunfullmäktige beslut kan en myndighet som nämns i 1 mom. ges rätt att genom sitt beslut överföra ett ärende som enligt en stadga eller taxa ankommer på den till en underlydande myndighet för avgörande.

50 §

Kvalificerad majoritet

(upphävs)

Kommunfullmäktige väljer medlemmarna och suppleanterna för en tid som motsvarar dess mandattid, om inte fullmäktige har beslutat att tiden skall vara kortare.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

56 §

Kommundirektör

58 a §

Anvisningar till kommunens representanter

Kommunstyrelsen skall vid behov ge dem som företräder kommunen i olika samfunds, anstalters och stiftelsers förvaltningsorgan samt i mellankommunala ombudsstämmor liksom även medlemmarna i kommunalförbundens förbundsfullmäktige anvisningar om hur de skall ställa sig till de frågor som behandlas.

61 §

Kompetensöverföring

En sektion inom kommunstyrelsen, ordföranden och någon annan medlem i kommunstyrelsen samt kommundirektören, en biträdande kommundirektör och någon annan kommunstyrelsen underställd tjänsteinnehavare kan i instruktionen för *kommunstyrelsen* och i någon annan i 11 § 1 mom. angiven stadga eller taxa ges rätt att avgöra i stadgan eller taxan nämnda ärenden som hör till kommunstyrelsen, om inte deras ekonomiska betydelse eller vikt i övrigt är sådan att det skall anses nödvändigt att ärendet behandlas vid kommunstyrelsen sammanträde. Ärenden som gäller framställning till kommunfullmäktige eller tillämpning av 59 § skall dock alltid behandlas av kommunstyrelsen.

Över beslut som förtroendevalda eller tjänsteinnehavare fattar med stöd av 1 mom. skall föras protokoll, om inte beslutet är av den arten att protokoll är onödigt. På besluten och protokollet tillämpas 27 § 6 mom. och 32 §.

58 a §

Anvisningar till kommunens representanter

Kommunstyrelsen skall vid behov ge dem som företräder kommunen i olika samfunds, anstalters och stiftelsers förvaltningsorgan samt vid *samkommunstämma* liksom även medlemmarna i det organ i *samkommunen* som nämns i 109 § 1 mom. anvisningar om hur de skall ställa sig till de frågor som behandlas.

61 §

Överföring och vidareöverföring av kompetens

En sektion inom kommunstyrelsen, *ordföranden i kommunstyrelsen* och i en sektion samt *kommundirektören, en biträdande kommundirektör och någon annan tjänsteinnehavare som är underställd kommunstyrelsen* kan i instruktionen och i någon annan stadga eller taxa som avses i 11 § 1 mom. ges rätt att avgöra i stadgan eller taxan nämnda ärenden som ankommer på kommunstyrelsen. Ärenden som gäller framställning till kommunfullmäktige eller tillämpning av 59 § skall dock alltid behandlas av kommunstyrelsen.

Genom beslut av kommunfullmäktige kan en myndighet som nämns i 1 mom. ges rätt att överföra ett ärende som enligt en stadga eller taxa ankommer på den till en underlydande myndighet för avgörande.

Över beslut som förtroendevalda eller tjänsteinnehavare fattar med stöd av 1 eller 2 mom. skall föras protokoll, om inte beslutet är av den arten att protokoll är onödigt. På besluten och protokollet tillämpas 27 § 6 mom. och 32 §.

Gällande lydelse

63 §

Överföring av ärende till behandling i kommunstyrelse

Kommunstyrelsen eller dess ordförande, kommundirektören eller en biträdande kommundirektör kan överföra ett ärende som avgjorts av en nämnd eller av direktion till behandling i kommunstyrelsen. Överföringen skall ske inom den tid som nämns i instruktionen, dock senast inom den tid inom vilken besvär över beslutet skall anföras. Kommunstyrelsen kan upphäva eller ändra beslutet i ett överfört ärende eller återförvisa ärendet för ny behandling.

Vad i 1 mom. är stadgat gäller icke nämnds eller direktions beslut i ärende, som enligt lag eller med stöd av lagen enligt förordning skall avgöras av densamma.

På beslut, som i 61 § 1 mom. eller 71 § nämnd sektion, förtroendevald eller tjänsteinnehavare med stöd av respektive stadgande fattar, tillämpas på motsvarande sätt vad i 1 och 2 mom. är stadat.

71 a §

Överföring av befogenheter

En sektion, ordföranden *och en medlem* i en nämnd *eller* sektion samt en tjänsteinnehavare som är underställd nämnden kan i instruktionen eller i någon i 11 § 1 mom. angiven stadga eller taxa bemyndigas att avgöra på nämnden ankommande ärenden som avses i instruktionen, stadgan eller taxan, *om deras ekonomiska betydelse eller vikt i övrigt inte är sådan att det skall anses nödvändigt att ärendet behandlas vid nämndens sammanträde*. Framställning i ett ärende som skall avgöras av kommunfullmäktige skall dock alltid behandlas i nämnden.

Föreslagen lydelse

63 §

Överföring av ärende till behandling i kommunstyrelse

Kommunstyrelsen eller dess ordförande, kommundirektören eller en biträdande kommundirektör kan överföra ett ärende som avgjorts av en nämnd eller av en direktion *under kommunstyrelsen* för behandling i kommunstyrelsen. Överföringen skall ske inom den tid som nämns i instruktionen, dock senast inom den tid inom vilken besvär över beslutet skall anföras. Kommunstyrelsen kan upphäva eller ändra beslutet i ett överfört ärende eller återförvisa ärendet för ny behandling.

Överföras får inte

1) *ärenden som enligt lag eller med stöd av lag enligt förordning skall avgöras av centralvalnämnden, en valnämnd eller valbestyrelse eller en förmyndarnämnd;*

2) *beslut som fattats genom tillstånds-, anmälnings-, tillsyns- eller förrättningsförfarande enligt lag eller förordning; samt*

3) *beslut som inom hälso- och sjukvården eller socialväsendet gäller enskilda individer.*

På beslut som en sektion, förtroendevald eller tjänsteinnehavare som avses i 61 § fattar med stöd av nämnda paragraf tillämpas på motsvarande sätt i 1 och 2 mom.

71 a §

Överföring och vidareöverföring av befogenheter

En sektion, ordföranden i en nämnd eller sektion samt en tjänsteinnehavare som är underställd nämnden kan i instruktionen eller i någon annan stadga eller taxa som avses i 11 § 1 mom. ges rätt att avgöra på nämnden ankommande ärenden som avses i stadgan eller taxan. Framställning i ett ärende som skall avgöras av kommunfullmäktige skall dock alltid behandlas i nämnden.

Genom beslut av kommunfullmäktige kan en myndighet som nämns i 1 mom. ges rätt att överföra ett ärende som enligt en stadga eller taxa ankommer på den till en underlydande myndighet för avgörande.

Gällande lydelse

På beslut som en förtroendevald eller en tjänsteinnehavare fattar med stöd av 1 mom. tillämpas 61 § 2 mom. på motsvarande sätt.

Föreslagen lydelse

På beslut som en förtroendevald eller en tjänsteinnehavare fattar med stöd av 1 eller 2 mom. tillämpas på motsvarande sätt 61 § 3 mom.

71 b §

Överföring av ärenden till en nämnd för behandling

En nämnd eller dess ordförande kan överföra ett ärende som avgjorts av en under nämnden lydande myndighet till nämnden för behandling. Överföringen skall ske inom den tid som kommunfullmäktige bestämmer. I övrigt tillämpas på överföringen på motsvarande sätt vad som stadgas om överföring av ett ärende för behandling i kommunalstyrelsen.

80 §

Budget samt inkomster och utgifter

Kommunfullmäktige kan besluta att i kommunens budget som utgift eller inkomst skall tas upp

- 1) skillnaden mellan utgifterna och inkomsterna inom ett uppgiftsområde som avgränsats i beslutet, eller*
- 2) ett affärsverks resultat.*

87 §

Upplåning

Kommunstyrelsen, en sektion inom den eller en tjänsteinnehavare som är underställd kommunstyrelsen kan i instruktionen ges rätt att ta upp lån inom de gränser som fullmäktige har angivit i budgeten eller i ett särskilt beslut.

Kommunstyrelsen eller en sektion inom den, en tjänsteinnehavare som är underställd kommunstyrelsen eller ett organ som tillsatts i ett affärsverk eller en tjänsteinnehavare eller arbetstagare som är underställd detta organ kan i instruktionen ges rätt att ta upp lån inom de gränser som fullmäktige har angivit i budgeten eller i ett särskilt beslut.

95 §

Revisorernas berättelse

Över anmärkningar, som framställts i revisorernas berättelse, skall kommunstyrelsen infor dra förklaring av vederbörande samt avgiva sitt utlåtande. Dessa skall tillsammans med

Över anmärkningar som framställts i revisorernas berättelse skall kommunstyrelsen begära förklaring av dem som saken gäller samt avge sitt utlåtande. Dessa skall tillsammans med

Gällande lydelse

revisionsberättelsen tillställas kommunfullmäktige för behandling senast inom oktober månad.

11 kap.

Samarbete mellan kommuner

103 §

Samarbetsformer

Kommuner kan med stöd av avtal eller samstämmiga beslut samfällt handha gemensamma uppgifter.

Kommuners gemensamma angelägenheter kan behandlas och om dem kan fattas beslut vid mellankommunal ombudsstämma.

För skötseln av kommuners gemensamma uppgifter av varaktig natur kan kommunalförbund grundas.

Kommunalförbund kan ombetros flera uppgifter jämväl så, att någon av uppgifterna är gemensam blott för en del av medlemskommunerna.

Andra uppgifter än de som enligt lag ankommer på kommunen kan anförtros kommunalförbund som avses i 125 § 1 mom.

104 §

Gemensam nämnd eller direktion

Genom avtal kan kommun ombetros att omhänderna någon uppgift även för en eller flera andra kommuners räkning. I dylikt avtal kan med stöd av fullmäktiges i de berörda kommunerna beslut bestämmas att i sådan nämnd eller direktion i den förstnämnda kommunen, på vilken det ankommer att sörja för uppgiften, en del av medlemmarna väljes av fullmäktige i respektive andra kommuner bland personer, vilka i dessa kommuner är valbara till dylik nämnd eller direktion.

I 1 mom. angivna nämnders och direktionsprotokoll skall, när de läggs fram offentligt, hållas tillgängliga enligt 32 § i alla kommuner som är parter i avtalet.

105 §

Skiljemannaförfarande

I avtal kan bestämmas, att av detsamma föranledda meningsskiljaktigheter skall avgöras

Föreslagen lydelse

revisionsberättelsen tillställas kommunfullmäktige för behandling senast inom september månad.

11 kap.

Samarbete mellan kommuner

103 §

Samarbetsformer

Kommuner kan med stöd av avtal sköta sina uppgifter tillsammans.

Genom avtal kan en kommun ombetros att sköta en uppgift för en eller flera andra kommuners räkning. Likaså kan det överenskommas om att uppgiften skall skötas av en samkommun.

Också uppgifter som enligt lag skall skötas av en kommun eller av flera kommuner tillsammans kan utan hinder av vad som på annat ställe i lag stadgas om samarbetsformerna skötas av en samkommun som grundats av kommunerna i fråga. Likaså kan det överenskommas om att dessa uppgifter skall skötas av en annan kommun eller av en samkommun som grundats av andra kommuner.

104 §

Gemensamt organ

När en kommun med stöd av ett avtal sköter en uppgift för en eller flera andra kommuners räkning, kan det överenskommas om att en del av medlemmarna i det organ i denna kommun som skall sköta uppgiften skall utses av de andra kommunerna.

Medlemmar i organet kan de personer vara som är valbara till motsvarande organ i de kommuner som saken gäller.

Organets protokoll skall, när det framläggs till allmänt påseende, hållas till påseende enligt 32 § i alla kommuner som är parter i avtalet.

105 §

Skiljemannaförfarande

I ett avtal om samarbete kan bestämmas att meningsskiljaktigheter som föranleds av avtalet

Gällande lydelse

i den ordning som är stadgad för skiljemanna-förfarande.

106 §

Framställning om hållande av ombudsstämman samt deltagande i stämman

Kommunfullmäktige kan till fullmäktige i vederbörande övriga kommuner göra framställning om hållande av mellankommunal ombudsstämman. Dessa fullmäktige skall med anledning av framställningen besluta, huruvida kommunen deltar i ombudsstämman.

Ombudsstämman besluter huruvida kommun senare skall få delta i stämman.

Föreslagen lydelse

skall avgöras i den ordning som stadgas för skiljemannaförfarande.

106 §

Grundavtal för samkommun

En samkommun grundas genom ett avtal mellan kommunerna, vilket godkänns av kommunfullmäktige (grundavtal).

I grundavtalet skall nämnas samkommunens namn, hemort, grundarna och samkommunens uppgifter.

I grundavtalet skall överenskommas om

1) hur beslutsfattandet i samkommunen ordnas,

2) medlemmarna i samkommunens organ eller representerarnas vid samkommunstämmans antal och grunderna för rösträtten,

3) uppgifterna och befogenheterna för en eventuell samkommunstämma,

4) i vilka proportioner de olika grupperna i medlemskommunernas fullmäktige skall vara företrädda när samkommunens organ väljs,

5) vilket av samkommunens organ som bevarar samkommunens intressen, representerar samkommunen och ingår avtal för dess räkning samt på vilket sätt beslut fattas om rätten att teckna samkommunens namn,

6) medlemskommunernas andelar i samkommunens tillgångar och deras ansvar för samkommunens skulder samt andra ärenden som gäller samkommunens ekonomi,

7) granskning av samkommunens förvaltning och ekonomi, samt

8) förfarandet vid upplösning och likvidation av samkommunen.

I grundavtalet kan också överenskommas att för beslutsfattandet i ärenden som bestäms i avtalet krävs kvalificerad majoritet.

Anmälan om grundande och upplösning av en samkommun skall göras till länsstyrelsen i det län där samkommunen har sin hemort. Till anmälan skall fogas en kopia av grundavtalet och av kommunfullmäktiges beslut om godkännande av avtalet.

Gällande lydelse

107 §

Val av ombud

Till ombudsstämman väljer envar deltagande kommuns fullmäktige högst tre ombud samt för varje ombud en personlig suppleant.

I 40 § 1 mom. 1 punkten nämnda personer kan icke väljas till ombud eller suppleanter.

Utdrag ur protokollet över valet skall utan dröjsmål tillställas ordföranden för fullmäktige i den kommun, som gjort framställning om att ombudsstämman skall hållas.

108 §

Ombuds mandattid

Ombudens och suppleanternas mandat varar till dess ombudsstämman fullgjort sin uppgift. Kommunfullmäktige äger likväl rätt att därinnan befria ombud eller suppleant från hans uppdrag och utse annan person i hans ställe.

109 §

Samman kallande av ombudsstämman

Kallelse till ombudsstämman skall tillställas ombuden genom rekommenderade brev, avsända minst 14 dagar före stämman. Kommunstyrelserna skall på samma sätt underrättas om stämman.

Är ombud förhindrat att infinna sig till stämman, skall han ofördröjligen därom underrätta sin suppleant, som härvid skall deltaga i stämman, såvida hinder icke föreligger.

Fullmäktiges ordförande i den i 107 § 3 mom. nämnda kommunen bestämmer tid och ort för samt utfärdar kallelse till den första stämman.

110 §

Ordförande och viceordförande för ombudsstämman

Ombudsstämman väljer inom sig ordförande och viceordförande för sin mandattid.

Föreslagen lydelse

107 §

Samkommunens rättshandlingsförmåga

En samkommun kan förvärva rättigheter och ingå förbindelser samt föra talan i domstolar och hos andra myndigheter.

108 §

Samkommunstämma

I grundavtalet kan det överenskommas om att medlemskommunerna utövar beslutanderätt vid en samkommunstämma, till vilken de väljer sina representanter.

Samkommunstämma hålls minst två gånger om året.

109 §

Samkommunens övriga organ

Har en samkommun ingen samkommunstämma, utövas den högsta beslutanderätten i samkommunen av det kollegiala organ om vilket överenskommit i grundavtalet.

En samkommun kan ha också andra organ enligt vad som bestäms i grundavtalet.

110 §

Sammansättningen av samkommunens organ

I grundavtalet kan det överenskommas om att medlemmarna och suppleanterna i det organ som avses i 109 § 1 mom. skall vara fullmäktige i medlemskommunerna.

Valbar till medlem i en samkommuns kollegiala organ är den som enligt 17 § är valbar till förtroendeuppdrag inom någon av samkommu-

Gällande lydelse

111 §

Ombudsstämmas beslutförhet

Ombudsstämman är beslutför, då minst två tredjedelar av de i ombudsstämman deltagande kommunerna är företrädde vid stämman.

112 §

(112 § har upphävts genom lagen 1122/90.)

113 §

Ombudens rösträtt samt omröstningar

Ombud för kommun har vid ombudsstämman, såvida icke annorlunda överenskommit, en röst för varje påbörjat tusental kommuninvånare, beräknat enligt senast verkställd mantalsskrivning. Deltar tre eller flera kommuner i ombudsstämman, har kommun dock ej flera röster än vad som motsvarar en tredjedel av de vid stämman närvarande ombudens sammanlagda antal röster, innan nämnda begränsning beaktats. Kommunombudens röster fördelas jämnt mellan de vid stämman närvarande.

Beslut vid ombudsstämman fattas med enkel röstövertikt.

114 §

Ombudsstämmas protokoll och delgivning av beslut

Av ombudsstämmas protokoll jämte därtill fogad besvärundersökning skall, efter det protokollet justerats, på åtgärd av ordföranden utan dröjsmål sändas en avskrift till kommunstyrelserna i de kommuner som deltar i ombudsstämman. Avskriften skall framläggas till allmänt påseende på det sätt som är stadgat i 32 § 1 mom. Ordföranden skall tillställas bevis häröver.

Föreslagen lydelse

nens medlemskommuner, dock inte personer som nämns i 40 § 1 mom. I punkten eller samkommunens tjänsteinnehavare eller arbetstagare i arbetsavtalsförhållande av bestående natur.

111 §

Samkommunens tjänsteinnehavare och arbetstagare

*Angående tjänsteinnehavarna och arbetstagar-
na gäller i tillämpliga delar vad som i 7 kap.
eller annars stadgas eller bestäms om kommu-
nala tjänsteinnehavare och arbetstagare.*

112 §

Finansiering av samkommun

*För finansiering av sådana utgifter i samkom-
munen som inte kan täckas på något annat sätt
svarar medlemskommunerna på det sätt som de
överenskommit i grundavtalet.*

113 §

Utträde ur samkommun

*En medlemskommun får utträda ur samkom-
munen. Har något annat inte överenskommit,
kan utträdet ske vid utgången av kommunfull-
mäktiges mandattid, om medlemskommunen har
meddelat om utträde före utgången av kalender-
året före mandatperiodens slut.*

114 §

Gällande lydelse

(Se gällande 129 §)

115 §

Beredning av ombudsstämmas ärenden och verkställande av dess beslut samt kostnader

Ombudsstämman meddelar erforderliga bestämmelser om ärendenas beredning och verkställande av besluten samt beslut om bestridande av gemensamma kostnader.

Kommun betalar arvoden och ersättningar till sina ombud.

(Se gällande 134 §)

116 §

Uttalanden på ombudsstämmas vägnar

Ordföranden för ombudsstämman avger förklaringar i ärenden, som behandlats av ombuds-

*Föreslagen lydelse**Bringande av beslut till allmän kännedom*

Protokollet från en samkommunstämma eller av det organ som avses i 109 § 1 mom. jämte därtill fogad besväransvisning skall, sedan det justerats, hållas framlagt för allmänheten på en av samkommunstämman eller av det ovan nämnda organet fastställd plats. Innan protokollet läggs fram skall en kopia av det sändas till kommunstyrelsen i varje medlemskommun. Medlemskommunerna och deras medlemmar anses ha fått del av besluten i protokollet den dag då protokollet lagts fram.

Protokoll av en annan myndighet som hör till samkommunen skall hållas framlagt enligt 1 mom., om samkommunstämman eller det organ som avses i 109 § 1 mom. så beslutar, eller om myndigheten anser det nödvändigt.

115 §

Tillämpning i samkommuner av stadgandena om kommuner

Angående samkommuner gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om kommuner i 4 §, 5 § 2 mom., 6, 8, 9, 11 och 12 §§, 18—24 §§, 3 kap., 42—46 §§, 49 §, 53 §, 58—68 §§, 69 § 1 mom., 70—73 §§, 80 §, 82 § 2 mom., 83 §, 86—88 §§, 90 § 2 och 3 mom., 91 §, 135 §, 137—139 §§, 141—144 §§ samt 146 och 147 §§.

Har en samkommun inga andra kollegiala organ än det som avses i 109 § 1 mom., utser medlemskommunerna revisorerna samt beslutar om beviljande av ansvarsfrihet så som överensskoms i grundavtalet. I övrigt skall 92—97 §§ iakttas i tillämpliga delar.

116 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

stämman, och ombesörjer underställandet av dess beslut samt uttalar sig även i övrigt på ombudsstämman vägnar.

Ombudsstämman kan utse en kommitté att i ordförandens ställe fullgöra i 1 mom. nämnda uppgifter.

117 §

117 §

Övriga stadganden rörande ombudsstämman

Är angående ombudsstämman icke annorlunda stadgat, iakttas i tillämpliga delar vad som gäller om kommunfullmäktige.

(upphävs)

118 §

118 §

Plan för bildande av kommunalförbund

För bildande av kommunalförbund skall utarbetas plan, som jämte nödig motivering innehåller förslag angående kommunalförbundets uppgifter och skötseln av dessa samt ordnandet av kommunalförbundets utgifter och inkomster samt förslag till grunder, i enlighet med vilka medlemskommunernas betalningsandelar i fråga om kommunalförbundets utgifter bestämmas.

(upphävs)

Om ett kommunalförbund bildas för att sköta uppgifter som ankommer på ett existerande kommunalförbund och på någon annan organisation som sköter gemensamma uppgifter för kommuner, skall planen utarbetas endast till behövliga delar.

Planen uppgöres på åtgärd av ombudsstämman eller kommunernas styrelser.

119 §

119 §

Kommuners anslutning till kommunalförbund som skall bildas

På åtgärd av ombudsstämman utarbetad och av denna godkänd plan skall tillställas vederbörande kommuner, i vilka fullmäktige skall besluta, huruvida kommunen ansluter sig till det i planen förutsatta kommunalförbundet. Meddelande om beslutet skall inom en av ombudsstämman utsatt tid medels protokollsutdrag tillställas dess ordförande. Denne skall efter att ha erhållit meddelande sammankalla ombuden för de i ombudsstämman deltagande kommunerna, i vilka fullmäktige fattat beslut om att kommunen ansluter sig till kommunalförbundet.

(upphävs)

Har planen uppgjorts på åtgärd av kommunstyrelserna, skall den i vederbörande kommuner

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

hänskjutas till behandling i fullmäktige för fattande av ovan i 1 mom. avsett beslut. Meddelande om beslutet skall medels protokollsutdrag tillställas ordföranden för fullmäktige i den kommun som tagit initiativ till bildandet av kommunalförbundet. Denne skall efter att ha mottagit meddelandena, sammankalla ombudsstämman för de kommuner, vilkas fullmäktige fattat beslut om att kommunen ansluter sig till kommunalförbundet.

120 §

120 §

Fattande av beslut vid ombudsstämman om bildande av kommunalförbund

På ovan i 119 § nämnt sätt sammankallad ombudsstämman skall fatta slutligt beslut om bildande av kommunalförbundet och, såframt sådant bildas, för detsamma godkänna grundstadga, i vilken meddelas bestämmelser om kommunalförbundets organisationsform samt om dess förvaltning och ekonomi.

(upphävs)

121 §

121 §

Bildande av kommunalförbund genom samstämmiga beslut av kommunfullmäktige

Kommunalförbund kan även bildas och dess grundstadga godkännas genom samstämmiga beslut av fullmäktige i vederbörande kommuner. Detta förutsätter att på åtgärd av ombudsstämman eller kommunstyrelserna förutom plan angående bildande av kommunalförbund även beretts förslag till grundstadga för kommunalförbundet och framställts förslag angående ombudsman eller kommitté, på vilken det ankommer att verkställa i 126 § stadgad underställning samt avgiva för dess behandling nödiga förklaringar, och att fullmäktige i samtliga de kommuner, vilkas anslutning till kommunalförbundet förutsatts i planen, utan ändring eller med ändringar av samma innehåll godkänner planen och sagda förslag.

(upphävs)

122 §

122 §

Kommunalförbunds organ

Beslutanderätten i kommunalförbund utövas av förbundsfullmäktige, vilkas medlemmar och personliga suppleanter för dem utses av medlemskommunernas fullmäktige för en tid som motsvarar fullmäktiges mandattid.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Ett kommunalförbunds förvaltning sköts av förbundsstyrelsen, till vilken förbundsfullmäktige för sin mandatperiod utser medlemmarna och för varje medlem en personlig suppleant. Förbundsfullmäktige utser bland medlemmarna en ordförande samt en eller två viceordförande för förbundsstyrelsen.

Utöver i lag stadgade nämnder och direktioner kan kommunalförbund ha även andra nämnder och direktioner, som verkar under förbundsstyrelsens tillsyn.

Förbundsstyrelsens och densamma underställda organs sammansättning skall anpassas så, att den motsvarar de röstandelar vilka de i medlemskommunernas fullmäktige representerade grupperna erhållit inom kommunalförbundets område vid kommunalval.

122 a §

122 a §

Direktioner för separata verksamhetsenheter samt för delansvarsområden

I kommunalförbund kan också tillsättas en direktion för förvaltningen av varje separat verksamhetsenhet. En direktion kan vara gemensam för två år eller flera verksamhetsenheter.

(upphävs)

Förbundsfullmäktige kan inom kommunalförbundet bilda delansvarsområden med en egen direktion. Samtidigt fastställer förbundsfullmäktige vilka verksamhetsenheter och kommuner som hör till delansvarsområdena.

Medlemmarna i en i 2 mom. nämnd direktion för delansvarsområde skall väljas från de kommuner som hör till området. När sammansättningen av direktionen för ett delansvarsområde bestäms i enlighet med 122 § 4 mom., beaktas endast de kommuner som enligt förbundsfullmäktiges beslut hör till området.

Om de uppgifter för direktion som avses i denna paragraf bestäms närmare i instruktionen.

123 §

123 §

Valbarhet till kommunalförbunds förtroendeuppdrag

Valbar till förtroendeuppdrag i ett kommunalförbund är de som enligt 17 § är valbara till förtroendeuppdrag inom en medlemskommun i kommunalförbundet, likväl inte personer som nämns i 40 § 1 mom. 1 punkten eller, med undantag för kommittéer, tjänsteinnehavare eller arbetstagare i arbetsavtalsförhållande av bestående natur hos kommunalförbundet.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Medlemmar i förbundsstyrelsen eller personer som står i ett sådant förhållande till någon av dem som nämns i 10 § 2 mom. lagen om förvaltningsförfarande är inte valbara till revisorer i kommunalförbundet.

124 §

Grundstadga

I grundstadga skall anges kommunalförbundets namn, hemort, medlemskommuner och uppgifter.

I grundstadgan skall bestämmas om:

1) antalet medlemmar i förbundsfullmäktige, förbundsfullmäktigemötets beslutförhet, grunderna för rösträtten vid sammanträde samt om huruvida kvalificerad majoritet är av nöden för beslut även i vissa andra än i lag stadgade ärenden, ävensom om förbundsfullmäktiges verksamhet i övrigt;

2) antalet medlemmar i förbundsstyrelsen samt förbundsstyrelsens verksamhet;

3) medlemskommunernas andel i kommunalförbundets tillgångar och ansvarighet för dess gäld;

4) kommunalförbundets ekonomi samt de grunder, i enlighet med vilka de belopp, som behöves för erläggande av utgifter, uppbäres av medlemskommunerna i form av betalningsandelar;

5) antagande av nya medlemskommuner till kommunalförbundet samt tidigare medlemskommuners utträde;

6) upplösningen och likvidation av kommunalförbundet; samt

7) övriga angelägenheter som bör anses vara påkallade för ordnandet av kommunalförbundets verksamhet.

Har i lag utfärdats särskilda stadganden om kommunalförbund eller med stöd av lag utfärdats bestämmelser om villkor för samarbete mellan kommuner, skall grundstadgan anpassas efter dem.

125 §

Särskilda bestämmelser i grundstadga

I kommunalförbund, där kommunernas medlemskap enligt lag icke är obligatoriskt, kan i grundstadgan beträffande i den nämnda angelägenheter bestämmas, att beslut är giltigt endast såframt det godkänts av medlemskommunernas

124 §

(upphävs)

125 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

kommunfullmäktige. Sådan bestämmelse kan gälla även i 130, 131 och 133 §§ avsedda beslut.

Grunderna för förbundsfullmäktiges rösträtt och kommunens betalningsandelar får icke enligt grundstadgan stå i oskäligt missförhållande till varandra.

Medlemskommunernas ansvar för kommunalförbundets gäld får icke i grundstadgan begränsas i förhållande till vad som motsvarar medlemskommunernas andelar i kommunalförbundets tillgångar.

I grundstadga kan bestämmas att skiljemanaförfarande skall användas vid avgörande av meningsskiljaktigheter som angår ekonomiska rättigheter och skyldigheter, vilka föranledes av att kommun ansluter sig till eller utträder ur kommunalförbundet eller av att förbundet upplöses och likvideras.

126 §

126 §

Underställande av grundstadga för fastställelse

Beslut om godkännande av grundstadga skall underställas länsstyrelsen för fastställelse.

Fastställelsen av grundstadgan skall tillkännas i kommunalförbundets medlemskommuner genom anslagstavlan för offentliga kungörelser

(upphävs)

127 §

127 §

Samman kallande av förbundsfullmäktige till första sammanträde

Sedan grundstadgan fastställts, skall ordförande för ombudsstämma eller och ordförande för kommitté eller ombudsman som nämnes i 121 § uppmana medlemskommunernas fullmäktige att välja medlemmar och suppleanter till förbundsfullmäktige samt utfärda kallelse till dessas första sammanträde.

(upphävs)

128 §

128 §

Förbundsfullmäktiges sammanträden

Förbundsfullmäktige sammanträder årligen minst två gånger. Beslut om godkännande av bokslutet för föregående räkenskapsår skall fattas senast den 15 juni, och budgeten för följande räkenskapsår skall godkännas senast den 15 oktober.

(upphävs)

Kallelse till sammanträde jämte till kallelsen anslutna handlingar skall sändas medlemskommunernas kommunstyrelser till kännedom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

129 §

129 §

Beslutens bringande till allmän kännedom

Förbundsfullmäktiges protokoll jämte därtill fogad besvärundersökning skall, sedan protokollet justerats, hållas till allmänt påseende på kommunalförbundets byrå eller på annan av förbundsfullmäktige fastställd plats. Medlemskommunerna samt dessas medlemmar anses ha fått del av de i protokollet nämnda besluten den dag då protokollet framlagts till påseende.

Innan protokoll i enlighet med 1 mom. framläggs till påseende, skall därav till varje medlemskommuns kommunstyrelse sändas avskrift, i vilken antecknats när protokollet hålles till påseende. Detta skall tillkännages i kommunen på anslagstavlan för offentliga kungörelser. Förbundsstyrelsen skall tillställas bevis över tillkännagivandet.

Förbundsstyrelsen samt nämnds och direktions protokoll skall på sätt som nämnts i 1 och 2 mom. hållas till påseende, då grundstadgan, reglemente eller instruktion så föreskriver eller sagda organ eller dess ordförande anser det påkallat. Detsamma gäller på motsvarande sätt protokoll över beslut som förtroendevald eller tjänsteinnehavare fattat med stöd av honom anförtrodd beslutanderätt i ärende som ankommer på förbundsstyrelsen eller på nämnd eller direktion.

(upphävs)

(Se föreslagen 114 §)

130 §

130 §

Ändring av grundstadga

Om ändring av grundstadga besluter förbundsfullmäktige. Härvid skall tillämpas vad i 126 § är stadgat och stadgandena i 131 § beaktas.

(upphävs)

131 §

131 §

Ändring av grunderna för kommunalförbunds förvaltning och ekonomi

Sådana ändringar i kommunalförbunds förvaltning eller ekonomi eller i dess verksamhet i övrigt, vilka innebär väsentlig avvikelser från planen för kommunalförbundets bildande, får icke göras, om ej ändringarna i förbundsfullmäktige understödes av medlemmar, vilka tillsammans företräder minst två tredjedelar av det sammanräknade röstetalet för fullmäktiges samliga medlemmar.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

132 §

132 §

Medlemskommuns utträde ur kommunalförbund och ersättning för andel i kommunalförbunds tillgångar

Medlemskommun äger rätt att utträda ur kommunalförbund.

(upphävs)

Medlemskommun som icke godkänner i 131 § avsett beslut av förbundsfullmäktige och som på grund därav önskar utträda ur kommunalförbundet, äger rätt att av kommunalförbundet erhålla ersättning, som motsvarar dess andel av kommunalförbundets tillgångar, med avdrag för gälden.

Överföres kommun från område, vars kommuner enligt lag skall ha kommunalförbund för skötseln av viss uppgift, till annat sådant område, äger kommunen rätt att av det kommunalförbund, från vilket den utträder, erhålla i 2 mom. nämnd ersättning. På motsvarande sätt är kommunen skyldig att till det kommunalförbund, i vilket den inträder som medlem, utgiva ersättning för den andel kommunen får i kommunalförbundets tillgångar, med avdrag för gälden.

Medför kommuns utträde ur kommunalförbund att detta upplöses, iaktas vad i grundstadgan föreskrives om likvidation.

133 §

133 §

Upplösning av kommunalförbund

Om upplösning av kommunalförbund gäller på motsvarande sätt vad i 131 § är stadgat.

(upphävs)

134 §

134 §

Tillämpning i kommunalförbund av stadgandena om kommuner

Om kommunalförbund gäller i tillämpliga delar på motsvarande sätt vad som stadgas om kommuner i 6 §, 7 § 1 och 2 mom., 8, 9, 11—13 och 18—25 a §§, 26 § 2 mom., 27—31, 33, 35, 37, 42—44 och 46—53 §§, 55 § 2 mom., 58, 58 a och 59—68 §§, 69 § 1 mom., 70, 71, 71 a och 72—80 §§, 82 § 1 och 3 mom., 83 §, 86 § 2—4 mom., 87—91 §§, 92 § 1 och 3 mom., 93—97 §§ och 103 § 1 mom. På samarbete mellan kommunalförbund tillämpas även stadgandena i 104 § om gemensam nämnd och gemensam direktion, varvid paragrafens 2 mom. tillämpas så att en gemensam nämnds eller gemensam direktions

(upphävs)

(Se föreslagen 115 §)

Gällande lydelse

protokoll skall hållas framlagt i alla medlemskommuner i kommunalförbunden.

Stadgandena i 9 § om instruktion för kommunstyrelsen behöver inte tillämpas. När 50 § tillämpas, beräknas den kvalificerade majoritet som behövs på basis av de närvarande medlemmarnas sammanräknade röstetal. Vad 58 § 5 mom. stadgar om kommundirektör tillämpas även på förbundsstyrelsens ordförande. Stadgandet i 80 § 2 mom. om intagande av överskott eller underskott i budgeten tillämpas inte. Vad 86 § 2 mom. stadgar om kassaförlagsfond behöver inte tillämpas. Om de frister som avses i 67 §, 82 § 1 mom., 90 § 3 mom. och 95 § 2 mom. skall bestämmas i grundstadgan eller förbundsstyrelsens instruktion.

Om ett kommunalförbund bildas för att sköta uppgifter som ankommer på ett existerande kommunalförbund och på någon annan organisation som sköter gemensamma uppgifter för kommuner, kan i dess tjänstestadga enligt 9 § 1 mom. bestämmas att de anställda vid kommunalförbundet och den andra organisationen skall förflyttas till det kommunalförbund som bildas. Samtidigt kan det bestämmas att de anställda till väsentliga delar skall bibehålla de förmåner som hänförs till deras tidigare anställningsförhållanden.

136 §

Underställning av beslut av mellankommunal ombudsstämma och kommunalförbunds myndighet

Beslut av mellankommunal ombudsstämma, vilket skall underställas länsstyrelsen för fastställelse, underställes länsstyrelsen i det län, till vars område de i ombudsstämman deltagande kommunerna eller de flesta av dem hör eller om ej denna grund kan tillämpas, inom vilket den kommun, som tagit initiativ till ombudsstämman, är belägen. Detsamma gäller på motsvarande sätt i 121 § nämnda beslut av kommunfullmäktige.

Beslut av en myndighet i ett kommunalförbund skall, om länsstyrelsen är underställningsmyndighet, underställas länsstyrelsen i det län där kommunalförbundet har sin hemort.

Vid underställning iakttas i övrigt 135 §.

Föreslagen lydelse

136 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

137 §

Handläggning av underställt ärende

Har ett underställt ärende inte upptagits till prövning eller ett beslut inte fastställts, får den myndighet som fattat beslutet anföra besvär. Samma rätt har på kommunfullmäktiges vägnar kommunstyrelsen och på en mellankommunal ombudsstämmas vägnar dess ordförande eller en kommitté som nämns i 116 § 2 mom. samt på förbundsfullmäktiges vägnar förbundsstyrelsen.

Har ett underställt ärende inte upptagits till prövning eller ett beslut inte fastställts, får den myndighet som fattat beslutet anföra besvär. Samma rätt har på kommunfullmäktiges vägnar kommunstyrelsen och i fråga om en samkommun, på samkommunstämmans eller det i 109 § 1 mom. nämnda organets vägnar den myndighet som de har bestämt.

140 §

Besvär över beslut av gemensam nämnd eller direktion, ombudsstämma och kommunalförbunds myndighet

Vad i 139 § är stadgat tillämpas även på sökande av ändring i beslut av mellankommunal ombudsstämma och kommunalförbunds myndighet sålunda, att kommun, som deltar i ombudsstämman eller är medlem i kommunalförbundet, samt medlem i sådan kommun äger besvärsmätt på den grund som nämnes i 2 mom. av sagda paragraf.

Ändring i beslut av en nämnd eller direktion som avses i 104 § 1 mom. får med stöd av 139 § 2 mom. sökas även av en medlem i någon annan kommun som är part i avtalet. Över beslut av ett kommunalförbunds gemensamma nämnd eller direktion får besvär på motsvarande sätt anföras även av en medlem i någon medlemskommun i ett kommunalförbund som är avtalspart.

141 §

Besvärsmyndighet

Besvär anföras hos länsrätten, om inte något annat stadgas nedan. Vid besvär över beslut av en mellankommunal ombudsstämma eller ett kommunalförbunds myndighet bestäms frågan om behörig länsrätt enligt de grunder som enligt 136 § gäller för länsstyrelsen såsom underställningsmyndighet.

Över beslut av nämnd och direktion anföras besvär hos kommunstyrelsen eller i kommunalförbund hos förbundsstyrelsen. Detsamma gäller besvär över sådant beslut av ordförande eller annan medlem i kommunstyrelse eller förbundsstyrelse och i nämnd eller direktion samt av tjänsteinnehavare inom kommun eller kommu-

140 §

Besvär över beslut av en samkommuns myndighet och kommuners gemensamma organ

Vad som stadgas i 139 § tillämpas också på sökande av ändring i beslut av en samkommuns myndighet så, att samkommunens medlemskommuner och deras medlemmar har besvärsmätt på de grunder som anges i nämnda paragrafs 2 mom.

Ändring i beslut av ett sådant gemensamt organ som avses i 104 § får med stöd av 139 § 2 mom. sökas av en kommun som är part i avtalet och av dess medlemmar.

141 §

Besvärsmyndighet

Besvär anföras hos länsrätten, om inte något annat stadgas nedan. Vid besvär över ett beslut av en samkommuns myndighet är länsrätten i det län där samkommunen har sin hemort behörig.

Besvär över beslut av en nämnd och direktion anföras hos kommunstyrelsen. Detsamma gäller besvär över sådana beslut av ordföranden i en kommunstyrelse, nämnd eller direktion eller ordföranden för en av deras sektioner samt av en kommunal tjänsteinnehavare vilka fattats med stöd av beslutanderätt som anförtrots honom.

Gällande lydelse

nalförbund, som fattas med stöd av honom *anförtrodd* beslutanderätt. Över beslut i ärenden som ej får överföras till behandling i kommunstyrelsen eller förbundsstyrelsen anføres dock besvär hos länsrätten.

Besvär över kommundelsfullmäktiges beslut får anföras hos kommunstyrelsen.

Över kommunstyrelsens *och förbundsstyrelsens* beslut med anledning av besvär får ändring sökas hos länsrätten genom besvär.

Besvär över beslut som skall underställas en statlig myndighet anføres hos underställningsmyndigheten.

142 §

Besvärstid

Då ändring sökes hos kommunstyrelse *och förbundsstyrelse*, är besvärstiden 14 dagar. Då besvär anføres hos länsrätten, är besvärstiden 30 dagar.

143 §

Övriga stadganden om ändringssökande

Kommunstyrelse får, om den i kommunstyrelsens instruktion givits rätt därtill, avgiva förklaring med anledning av besvär, vilka anförts över beslut av kommunfullmäktige. Motsvarande rätt tillkommer *förbundsstyrelse inom de gränser som anges i kommunalförbundets grundstadga*.

144 §

Delgivning av beslut och fortsatta besvär

Länsrätts utslag skall genom försorg av kommunstyrelsen, *mellankommunal ombudsstämmas ordförande eller i 116 § 2 mom. avsedd kommitté eller förbundsstyrelsen* utan dröjsmål tillkännages genom anslag på kommunens eller vederbörande kommuners anslagstavla för offentliga kungörelser.

Föreslagen lydelse

Över beslut i ärenden som avses i 63 § 2 mom. anføres dock besvär hos länsrätten.

Vad som på annat ställe i lag särskilt stadgas om sökande av ändring i beslut av kommunala myndigheter skall också tillämpas när kommunstyrelsen med stöd av 63 § eller en nämnd eller direktion med stöd av 71 b § har överfört ett ärende till sig för behandling.

Besvär över kommundelsfullmäktiges beslut får anföras hos kommunstyrelsen.

Över kommunstyrelsens beslut med anledning av besvär får ändring sökas hos länsrätten genom besvär.

Besvär över beslut som skall underställas en statlig myndighet anføres hos underställningsmyndigheten.

142 §

Besvärstid

Då ändring söks hos kommunstyrelsen är besvärstiden 14 dagar. Då besvär anføres hos länsrätten är besvärstiden 30 dagar.

143 §

Övriga stadganden om ändringssökande

Kommunstyrelsen får, om den i kommunstyrelsens instruktion har getts rätt därtill, avge en förklaring med anledning av besvär som anförts över ett beslut av kommunfullmäktige. Motsvarande rätt *i fråga om en samkommun har den myndighet som samkommunstämmen eller det organ som nämns i 109 § 1 mom. har bestämt*.

144 §

Delgivning av beslut och fortsatta besvär

Kommunstyrelsen eller *ifrågavarande myndighet i samkommunen* skall se till att länsrätts utslag utan dröjsmål tillkännages genom anslag på kommunens, samkommunens eller de ifrågavarande kommunernas anslagstavla för offentliga kungörelser.

Gällande lydelse

145 §

Allmän tillsyn av länsstyrelsen

På länsstyrelse ankommer att tillse, att kommunernas och *kommunalförbundens* förvaltning och hushållning handhas i enlighet med gällande lagar. Länsstyrelsen äger rätt att av kommunerna och *kommunalförbunden* erhålla erforderliga uppgifter och utredningar.

I fråga om sådant *kommunalförbund*, i vilket som medlemmar ingår kommuner från skilda län, ankommer den i 1 mom. avsedda tillsynen på ovan i 136 § 2 mom. nämnd länsstyrelse.

146 §

Besluts verkställbarhet

Beslut i ett ärende som kan överföras till kommunstyrelsen eller *förbundsstyrelsen* för behandling får dock inte verkställas förrän det har framgått att ärendet inte överförs. Om beslutet på grund av ärendets natur eller brådskande beskaffenhet bör verkställas genast eller om den myndighet som har rätt att överföra ärendet har givit sitt tillstånd, får beslutet likväl verkställas.

148 §

Avskrift av eller utdrag ur handling samt lösen

Kommunfullmäktige beslutar om de grunder enligt vilka lösen för handlingar skall erläggas till kommunen. Lösen får inte bestämmas att uppbäras då beslut genom protokollsutdrag delges vederbörande, såvida beslutet ej gäller tillstånd eller annat godkännande som enligt lag skall sökas för någon åtgärd eller för att den inte skall vidtagas. Vad här är sagt äger motsvarande tillämpning i fråga om *kommunalförbund*.

Föreslagen lydelse

145 §

Allmän tillsyn av länsstyrelsen

Länsstyrelsen skall att kommunernas och *samkommunernas* förvaltning och ekonomi sköts i enlighet med gällande lagar. Länsstyrelsen har rätt att av kommunerna och *samkommunerna* få de uppgifter och utredningar som den behöver.

I fråga om en sådan *samkommun* vars medlemmar består av kommuner från olika län ankommer den tillsyn som avses i 1 mom. på *länsstyrelsen i det län där samkommunen har sin hemort*.

146 §

Besluts verkställbarhet

Beslut i ett ärende som kan överföras till kommunstyrelsen eller *en nämnd eller direktion* för behandling får dock inte verkställas förrän det har framgått att ärendet inte överförs. Om beslutet på grund av ärendets natur eller brådskande beskaffenhet bör verkställas genast eller om den myndighet som har rätt att överföra ärendet har gett sitt tillstånd, får beslutet likväl verkställas.

148 §

Avskrift av eller utdrag ur handling samt lösen

Kommunfullmäktige beslutar om de grunder enligt vilka lösen för handlingar skall betalas. Det får inte bestämmas att lösen skall uppbäras när ett beslut genom protokollsutdrag delges den som saken gäller, om inte beslutet gäller tillstånd eller annat godkännande som enligt lag skall sökas för någon åtgärd eller för att den inte skall vidtas. Vad som sagts här skall på motsvarande sätt tillämpas på *samkommuner*.

-----

*Denna lag träder i kraft den 19 .
Kommunalförbunden ändras vid ikraftträdandet till samkommuner. Ett kommunalförbunds grundstadga gäller efter att lagen trätt i kraft som ett grundavtal för en samkommun enligt denna lag. Har i grundavtalet inte överenskommits om en fråga om vilken enligt 106 §*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

skall överenskommas i avtalet, skall de stadganden om kommunalförbund som gällde när denna lag trädde i kraft iakttas i tillämpliga delar.

Tjänsteinnehavarna och arbetstagarna i ett kommunalförbund blir tjänsteinnehavare och arbetstagare i motsvarande samkommun när denna lag träder i kraft.

Vad som någon annan lag stadgas om kommunalförbund skall utan hinder av denna lag tillämpas på samkommunerna, med undantag av stadgandena om samarbetsformer.

Skall en kommun enligt lag vara medlem av ett kommunalförbund inom något verksamhetsområde och på ett visst område, skall kommunen efter att lagen har trätt i kraft också vara medlem i motsvarande samkommun. Grundavtalet i dessa samkommuner kan ändras om minst två tredjedelar av medlemskommunerna understöder ändringen.

När en samkommun sköter uppgifter inom utbildningsväsendet skall på den på motsvarande sätt tillämpas vad som i lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (|) stadgas om en tvåspråkig kommuns organ.

När en samkommun sköter uppgifter inom specialiserad sjukvård skall på den på motsvarande sätt tillämpas vad som i lagen om specialiserad sjukvård (1062/89) stadgas om organen i ett kommunalförbund som omfattar kommuner med olika språk och tvåspråkiga kommuner.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan de träder i kraft.

2. Lag om ändring av lagen om kommunindelning

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 21 januari 1977 om kommunindelning (73/77) 8 a—8 c §§, sådana de lyder, 8 a § i lag av den 17 juni 1988 (559/88) samt 8 b och 8 c §§ ändrade genom sistnämnda lag och lag av den 15 juni 1990 (556/90),

ändras 3 § och 4 § 1 mom., ändras, 15 b § 1 och 3 mom. samt rubriken för 49 § och 49 § 4 mom.,

av dessa lagrum 15 b § 1 och 3 mom. sådana de lyder i ovan nämnda lag av den 17 juni 1988, samt

fogas till lagen en ny 2 a § samt till 4 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Totalsammanslagning på gemensam framställning

När kommuners fullmäktige tillsammans föreslår kommunsammanslagning, skall ändringen i kommunindelningen i detta syfte utan hinder av 2 § verkställas enligt förslaget, om inte ett vägande allmänt intresse kräver att förslaget förkastas.

Motsätter sig fullmäktige i en kommun som upplösningen eller bildandet av en ny kommun skulle komma att gälla en sådan ändring, skall bestämmelse om verkställighet av ändringen inte utfärdas.

3 §

Särskilda förutsättningar

Motsätter sig fullmäktige i kommun, som skulle komma att beröras av *ändring i kommunindelningen*, sådan ändring, får den bestämmas att genomföras endast om ändringen bör anses påkallad av vägande allmänt intresse.

3 §

Särskilda förutsättningar för partiell sammanslagning

Motsätter sig fullmäktige i en kommun att *kommunens område minskas eller utvidgas*, får ändringen av området genomföras endast om det kan anses att ett vägande allmänt intresse kräver detta.

4 §

Anhängiggörandet

Framställning om ändring i kommunindelning kan göras av *kommunmedlem, kommunfullmäktige eller länsstyrelsen*. Framställningen skall tillställas ministeriet för inrikesärendena. Ärendet kan anhängiggöras även på initiativ av ministeriet för inrikesärendena.

4 §

Anhängiggörandet

Framställning om sådan ändring i kommunindelningen som innebär att en kommun upplöses genom att den ansluts till en annan kommun eller genom att den sammanslås med en annan kommun till en ny kommun kan göras endast av *kommunfullmäktige i den kommun som änd-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ringen skulle komma att gälla. I övriga fall kan framställning om ändring i kommunindelningen göras av en kommunmedlem eller kommunfullmäktige. Framställningen skall tillställas inrikesministeriet.

Ett ärende som gäller ändring i kommunindelningen kan också anhängiggöras på initiativ av inrikesministeriet.

8 a §

Planer för lokalförvaltningens service

Ändras kommunindelningen så att en hel kommun ansluts till en annan kommun eller till en ny kommun som skall bildas, skall en plan uppgöras för ordnandet av kommunalförvaltningens respektive den statliga lokalförvaltningens service inom det område som ansluts, för de fem kalenderår som följer på det då ändringen i kommunindelningen trädde i kraft.

8 b §

Behandlingen av planerna

Den plan för kommunalförvaltningens service som avses i 8 a § uppgörs i samarbete med länsstyrelsen gemensamt av de kommuner som berörs av ändringen i kommunindelningen. Planen godkänns av kommunernas fullmäktige. Planen skall underställas länsstyrelsen.

Planen för den statliga lokalförvaltningens service uppgörs av länsstyrelsen tillsammans med behöriga statliga myndigheter. Länsstyrelsen skall i samband med beredningen av planen höra de kommuner som kan beröras av de planerade ändringarna. Planen godkänns av statsrådet.

8 c §

Planernas bindande verkan

Planer som har godkänts eller fastställts av statsrådet eller av länsstyrelsen skall iakttas när kommunalförvaltningens och den statliga lokalförvaltningens service ordnas, om inte något annat följer av statsbudgeten.

Har förhållandena i kommunen ändrats efter det en i 8 b § 1 mom. nämnd plan har blivit fastställd, kan fullmäktige besluta ändra planen. Beslutet skall underställas länsstyrelsen.

8 a §

Planer för lokalförvaltningens service

(upphävs)

8 b §

Behandlingen av planerna

(upphävs)

8 c §

Planernas bindande verkan

(upphävs)

Gällande lydelse

Har på ett område som omfattas av en ändring i kommunindelningen införts sådan områdesförvaltning som avses i 15 b §, förutsätter en ändring av planen att den också har godkänts i den ordning som bestämdes när områdesförvaltningen infördes.

15 b §

Införande av områdesförvaltning

Statsrådet kan på gemensam framställning av de kommuner som berörs av en ändring i kommunindelningen, med avvikelse från vad som annars stadgas, bestämma att områdesförvaltning införs på ett område som ansluts till en annan kommun eller till en ny kommun som skall bildas.

 Arrangemanget kan genom statsrådets beslut införas för högst två valperioder.

49 §

Sökande av ändring i statsrådets, inrikesministeriets och länsstyrelsens beslut

-----
 I statsrådets i 41 § 2 mom. nämnda beslut får ändring dock icke sökas genom besvär.

Föreslagen lydelse

15 b §

Införande av områdesförvaltning

Statsrådet kan på gemensam framställning av de kommuner som berörs av en ändring i kommunindelningen, med avvikelse från gällande stadganden, bestämma att områdesförvaltning för en viss tid införs på ett område som ansluts till en annan kommun eller till en ny kommun som skall bildas.

 Kommunfullmäktige kan efter att den tid som avses i 1 mom. har gått ut besluta att områdesförvaltningen skall fortsätta tills vidare.

 I sådana beslut av en länsstyrelse som avses i 41 § 2 mom. får ändring dock inte sökas genom besvär.

 Denna lag träder i kraft den 199 .
 Vid handläggning och avgörande av ärenden som gäller ändring i kommunindelningen och som är anhängiga vid inrikesministeriet skall de stadganden som gäller vid ikraftträdandet iakt-
 -----
 tas.